

ICA - KANSAINVÄLINEN OSUUSTOIMINTALIITTO

OHJELMA OSUUSTOIMINNAN VUOSIKYMMENELLE 2011-2020

TAMMIKUU 2013

OHJELMA OSUUSTOIMINNAN VUOSIKYMMENELLE

Tämän dokumentin ovat kirjoittaneet Kansainvälisen Osuustoimintaliiton suunnittelutyöryhmän ohjauksella Cliff Mills ja Will Davies, Oxfordin yliopisto, Centre for Mutual and Employee-owned Business.

SUUNNITTELUTYÖRYHMÄN JÄSENET OVAT:

Dame Pauline Green

Puheenjohtaja, Presidentti
Kansainvälinen Osuustoimintaliitto

Mark Craig

Co-operative Group (Iso-Britannia)

Zhang Wangshu

All China Federation of Supply and
Marketing (Kiina)

Stéphane Bertrand

Desjardins (Kanada)

Nelson Kuria

CIC Insurance Group (Kenia)

CLIFF MILLS

Cliff Mills on lakimies, joka on erikoistunut osuustoiminnallisten organisaatioiden lainsäädäntöön ja hallintoon. Hän on laatinut monen Iso-Britannian johtavan osuuskaupan säännöt. Hän on työskennellyt kattavasti myös uusien, osuustoiminnallisten ja keskinäisten mallien kehittämiseksi julkisten palvelujen käyttöön. Hänen roolinsa on ollut merkittävä, kun on kehitetty osuustoimintalakia Iso-Britanniassa.

Cliff on vanhempi tutkija Oxfordin yliopiston Centre for Mutual and Employee-owned Business- keskuksessa. Lisäksi hän toimii pääyhteistyökumppanina Mutuossa ja konsulttina Capsticks Solicitors LLP ja Cobbets LLP – yrityksissä.

DR WILL DAVIES

Will Davies toimii apulaisprofessorina Warwickin yliopiston poikkitieteellisen metodologian keskuksessa. Hänen tutkimusalaansa ovat taloussosiologia ja poliittinen talous. Hän on kirjoittanut useita menettelytapoja koskevia raportteja vuorovaikutussuhteista (mutualismi), mm. Reinventing the Firm (Demos, 2009), Bringing Mutualism Back into Business (Policy Network, 2010) ja All of Our Business (Employee Ownership Association, 2012). Hän esiintyy säännöllisesti tiedotusvälineissä ja poliittisissa keskusteluissa, jotka koskevat omistajuutta ja vastavuoroisuutta. Hän on kirjoittanut esimerkiksi seuraaville: The Financial Times, The New Statesman, Prospect, the BBC ja The New Left Review.

Will toimi akateemisena johtajana Centre for Mutual and Employee-owned Business – keskuksessa syyskuuhun 2012 asti. Nyt virkaa hoitaa tohtori Ruth Yeoman, joka on auttanut tämän Ohjelman laadinnassa.

SISÄLTÖ

JOHDANTO	01
----------	----

TÄMÄN DOKUMENTIN TARKOITUS	03
-------------------------------	----

TIIVISTELMÄ STRATEGIASTA	04
-----------------------------	----

KAPPALE 1 Osallistuminen	07
-----------------------------	----

KAPPALE 2 Kestävä kehitys	13
------------------------------	----

KAPPALE 3 Identiteetti	19
---------------------------	----

KAPPALE 4 Lainsäädännöllinen kehys	25
---------------------------------------	----

KAPPALE 5 Pääoma	31
---------------------	----

JOHTOPÄÄTÖS	35
-------------	----

VIITTEET	39
----------	----

JULKILAUSUMA OSUUSTOIMINNAN IDENTITEETISTÄ	41
--	----

JOHDANTO

Vuonna 2009 Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous julisti vuoden 2012 YK:n Kansainväliseksi osuustoimintavuodeksi.¹

Maailmaa ravisteleva finanssikriisi jatkuu edelleen eikä vaikuta vain kehittyneisiin talouksiin vaan myös kehittyvien maiden mahdollisuuksiin saavuttaa Vuosituhattavoitteensa. Monissa maissa ollaan säästökuurilla ja julkisia menoja leikataan, mikä vaikeuttaa tavallisen ihmisen elämää entisestään. Toisissa taas epätasa-arvo lisääntyy, kun taloudellinen valta keskittyy harvojen käsiin. Valta-asetelman yleinen siirtyminen lännestä itään saattaa olla ilmeinen, mutta vielä ei ole tietoa siitä, miten poliittisten instituutioiden on uudistuttava yleisessä epävarmuudesta.

Epävarmuuden keskellä osuuskunnat voivat tuoda toivoa ja selkeää suuntaa maailmaan. Osuuskunta on demokraattinen yritysmaailma. Se on tehokas tapa toimia ja se ottaa päätöksenteossaan huomioon myös ihmisten erilaiset tarpeet ja arvot sekä vallitsevat näkymät. Tämä lähestymistapa toimii hyvin sekä pienessä että suuressa mittakaavassa. Osuustoimintasektori kattaa koko maailman ja se tarjoaa miljoonia työpaikkoja. Osuuskunnat kehittävät

KANSAINVÄLINEN OSUUSTOIMINTAVUOSI 2012

”Osuuskunnat muistuttavat kansainvälistä yhteisöä siitä, että on mahdollista tavoitella sekä taloudellista kannattavuutta että sosiaalista vastuuta.” *Ban Ki-moon, YK:n pääsihteeri*

YK:n tavoitteet kansainväliselle osuustoimintavuodelle ovat:

- lisätä yleisön tietämystä osuuskunnista ja niiden vaikutuksista yhteiskunnallis-taloudelliseen kehitykseen sekä vuosituhannelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen
- edistää osuuskuntien muodostamista ja kasvua
- rohkaista hallituksia saamaan aikaan menettelytapoja, lakeja ja määräyksiä, jotka edistävät osuuskuntien muodostumista, kasvua ja vakautta

jäsentensä osallistumista, ne voivat vahvistaa itseluottamusta, antaa lisää sitkeyttä sekä luoda sosiaalista pääomaa. Osuuskunnat luovat vakautta pitkäksi aikaa: ne ovat pitkäikäisiä, kestäviä ja menestyviä.

Koko maailmalla on väistämättä edessään sekä yhteiskunnallisia että ympäristöhaasteita. Harvoin ovat perustelut osuuskuntien hyödyistä näyttäneet yhtä vahvoilta kuin vuonna 2012. Mutta mikäli muutaman

”harvoin ovat perustelut osuuskuntien hyödyistä näyttäneet yhtä vahvoilta kuin vuonna 2012”

Osuustoiminnalla on historiallinen tilaisuus. Kun poliittiset instituutiot monissa maissa kamppailevat pysyäksään mukana nopeasti muuttuvassa maailmassa, tulee kansalaisista yhä neuvokkaampia, yritteliämpiä sekä yhteistoimintaan halukkaampia.

seuraavan vuoden aikana ei ponnistella yhdessä, tämä mahdollisuus jää käyttämättä.

Vuoteen 2020 mennessä köyhyys tulee lisääntymään, nuorten ahdinko on entisestään pahentunut ja maapallon lämpeneminen vaikuttaa jo jokapäiväiseen elämäämme. Silloin on voitava katsoa taaksepäin vuoteen 2012 ja nähdä se käännekohtana osuustoiminta-aatteelle ja sen myönteisille vaikutuksille ihmisten turvallisuuteen, hyvinvointiin ja onnellisuuteen.

- Osuuskunnilla on **1 miljardi jäsentä** eri puolilla maailmaa *Worldwatch Institute, Vital Signs publication, 22/2/2012*
- Intiassa osuuskunnat kattavat **67 % maatalojen** kulutustarpeista *ILO (2011) Co-operatives for people centred rural agriculture*
- 40 % afrikkalaisista kotitalouksista kuuluu osuuskuntaan
- 300 suurimman osuuskunnan yhteenlaskettu vuosivaihto oli vuonna 2010 \$2 miljardia *World Co-operative Monitor: Exploring the Co-operative Economy 2012*

TÄMÄN DOKUMENTIN TARKOITUS

Kansainvälisen osuustoimintaliiton (ICA) yleiskokous luonnosteli tämän asiakirjan Manchesterissa lokakuussa vuonna 2012. Yleiskokous hyväksyi Ohjelman kuultuaan esitetyt kommentit sekä käydyin keskustelun (joita tämä korjattu versio heijastelee). Asiakirja julkaistaan nyt lopullisessa muodossaan.

Yleiskokouksen tarkoitus on, että YK:n Kansainvälinen osuustoimintavuosi 2012 aloittaa maailmanlaajuisen kampanjan, joka nostaa osuustoiminnan aivan uudelle tasolle. Tässä Ohjelmassa esitetty määrätietoinen tavoite - "Visio 2020" - tarkoittaa, että osuustoiminnasta tulee vuoteen 2020 mennessä:

- tunnustettu johtaja talouden, yhteiskunnan sekä ympäristön kannalta kestävässä toiminnassa
- malli, jota ihmiset suosivat
- nopeimmin kasvava yritysmuoto

Visio 2020 pohjaa niihin saavutuksiin, joita Kansainvälinen osuustoimintavuosi tuotti

"osuustoiminnan kansainvälinen vuosi on ollut koko liikkeelle keskeinen"

sekä siihen sitkeyteen, mitä osuustoimintaliike osoitti finanssikriisissä. Noudattamalla tässä Ohjelmassa esitettyä strategiaa aiomme tehdä vuosista 2011–2020 osuustoiminnan kasvun vuosikymmenen.

Osuustoiminnan kansainvälinen vuosi on ollut koko liikkeelle keskeinen. Se on luonut tunnetta yhteisestä päämäärästä, joita erilaiset kansainvälisen vuoden aktiviteetit ja juhlat ovat kuvanneet. Sama käy ilmi eri puolilla maailmaa pidettyjen konferenssien ja huippukokousten määrästä ja niissä sovitusta julistuksista² sekä siitä, miten laajasti osuuskunnat kaikkialla maailmassa ovat ottaneet käyttöön Kansainvälinen osuustoimintavuoden logon. Se on nostanut osuuskuntien profiilia kansalaisyhteiskunnassa sekä hallitusten ja hallitustenvälisten toimielinten silmissä.

Nämä ovat merkittäviä saavutuksia, mutta ne tulee nähdä osana yleistä ajattelutavan muutosta, joka tulee muokkaamaan politiikkaamme, yhteiskuntiamme sekä talouksiamme lähitulevaisuudessa³. Ratkaisevimpia maailmanlaajuisia trendejä ovat:

- ympäristön alennustila ja resurssien loppuminen
- epävakaa rahoitussektori
- lisääntyvä eriarvoisuus
- yhteistyön puute maailmanlaajuisien ongelmien ratkaisemisessa
- nuoren sukupolven syrjäytyminen
- ihmisten epäluottamus poliittisiin ja taloudellisiin järjestöihin

Osuuskunnat omalta osaltaan lieventävät jo nyt merkittävästi näitä ongelmia. Ne voisivat kuitenkin tehdä vieläkin enemmän, jos saisivat tarkoituksenmukaista tukea sekä enemmän ymmärrystä ja tunnustusta. Osuuskuntaa yritysmuotona on tuotava enemmän esille ja niiden perustamista ja kehittämistä on tuettava laajemmin.

Tämän dokumentin tarkoitus onkin esitellä Ohjelma osuustoiminnan vuosikymmenelle 2011-2020 sekä tarjota selkeä suunta tuleville vuosille. ICA:n, kansallisten toimijoiden, sektoriryhmien, osuustoiminnallisten yhdistysten sekä yksittäisten jäsenten haasteena on viedä Ohjelma käytäntöön.

TIIVISTELMÄ STRATEGIASTA

Strategian lähtökohtana on näkemys, jonka mukaan osuustoiminnallinen liiketoimintamalli tasapainottaa maailmantaloutta, jolloin mikään yksittäinen yritysmodeli ei sitä dominoi.

- Osuuskunnat antavat yksilöille mahdollisuuden **osallistua**⁴ omistajina, mikä tekee heistä sitoutuneempia ja tuottavampia. Tavoitteena on lisätä sekä jäsenten että johdon osallistumista.
- Osuustoiminnallinen liiketoimintamalli tukee paremmin **kestävää kehitystä** niin taloudessa, ympäristössä kuin koko yhteiskunnassa.
- Osuuskunnissa jäsenet tekevät taloutta koskevia päätöksiä ja voivat parhaassa tapauksessa tuoda reilun pelin hengen maailmantalouteen. Tavoitteena on kehittää omaa ulkoista identiteettiämme.

Luvut 1 (Osallistuminen) ja 2 (Kestävä kehitys) selittävät miksi osuuskunnat ovat tehokas liiketoimintamalli. Luvussa 3 taas tehdään osuustoimintaa koskeva ehdotus nykyaikaan: mitä osuuskunta tarkoittaa ja mitkä piirteet ovat sen "ehdoton ydin".

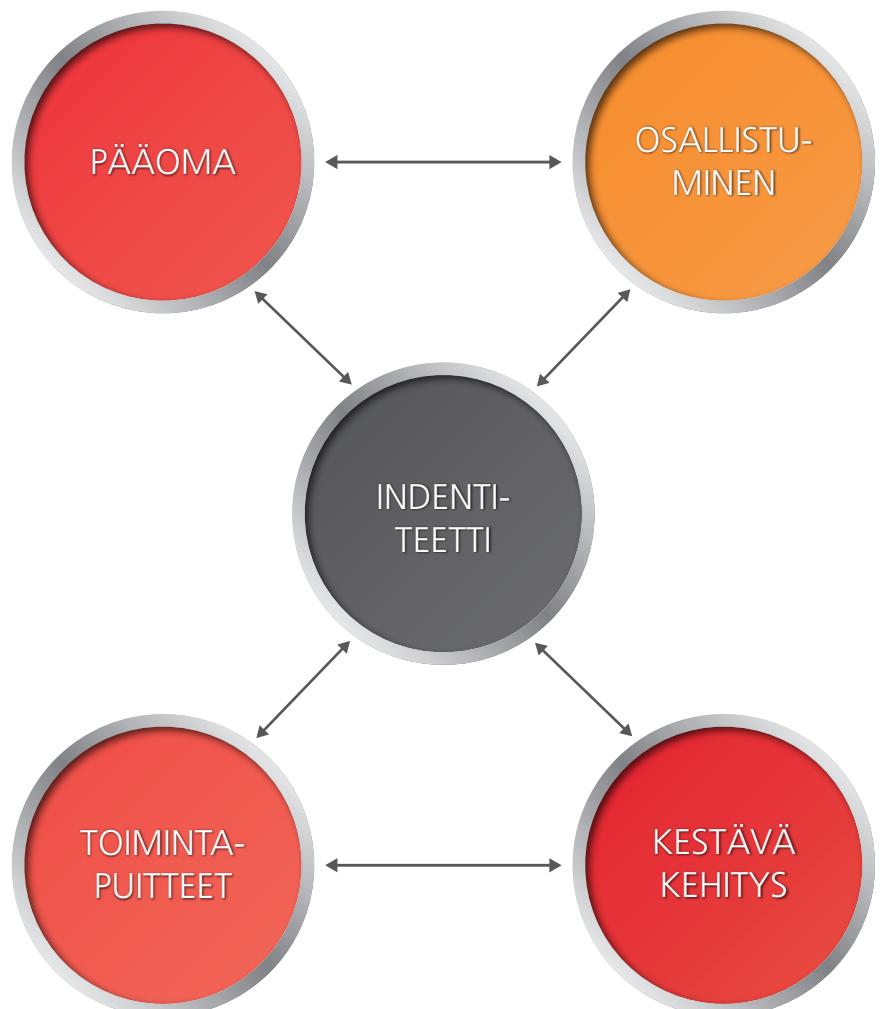
- Tätä tarkastellaan **identiteetin** kautta, jota määrittävät osuustoiminnan arvot ja periaatteet. Osuustoiminnan sanoman on oltava selkeä, jotta se aukeaa jokaiselle poliittisesta päättäjältä kansanmieheen. Tavoitteena onkin kehittää osuustoiminnan sanomaa ja turvata osuustoiminnan identiteetti.

Luvuissa 4 ja 5 huomio kääntyy siihen, mikä helpottaa tai vaikeuttaa osuuskuntien toimintaa.

- Osuuskuntien toimivalta **perustuu lakiin**. Tämä on erittäin tärkeää osuuskuntien elinkelpoisuudelle ja olemassaololle. Ohjelmassa pyritään varmistamaan osuustoiminnan kasvulle suotuisat, lailliset puitteet.

- Osuuskuntien on saatava **pääomaa**, jotta ne voidaan perustaa ja jotta ne voivat kasvaa ja kukoistaa. Tavoitteena on varmistaa, että osuuskunnat saavat luotettavaa pääomaa samalla kun turvataan jäsenhallinta.

Nämä viisi, keskenään yhteydessä olevaa ja osin päällekkäistä teemaa muodostavat Ohjelman strategian, jota voidaan kuvata seuraavasti:

Visio 2020 saavuttamiseksi keskitytään strategiassa seuraavaan viiteen, toisiinsa liittyvään teemaan, joita varten on oltava strategia niiden toteuttamiseksi. ICA:n, sen jäsenten ja koko osuustoimintakentän kaiken kattava asialista on tässä:

- 1 Vahvistaa jäsensuhdetta sekä jäsenten ja hallinnon **osallistumista**
- 2 Edistää osuuskuntien asemaa **kestävän kehityksen** rakentajina
- 3 Vahvistaa osuustoiminnan sanomaa ja turvata osuustoiminnan **identiteetti**
- 4 Varmistaa, että **yhteiskunnalliset toimintapuitteet** tukevat osuuskuntien kasvua
- 5 Mahdollistaa osuuskuntien **pääoman** hankkiminen samalla taaten jäsenten sananvallan

Jokainen näistä teemoista on yhtä tärkeä ICA:lle, sen jäsenille sekä laajemmalle osuustoimintasektorille. Jokainen luku tässä asiakirjassa päättyy muutamiin mahdollisiin ja suuntaa-antaviin toimenpiteisiin, joihin voidaan ryhtyä tavoitteisiin pääsemiseksi. ICA, sen hallitus, jäsenet, alueet, sektorijärjestöt ja verkostot voivat päättää toimista, joihin on ryhdyttävä strategian toteuttamiseksi. Lisäksi on säännöllisesti arvioitava mitä edistystä ja vaikutuksia on tapahtunut eri tekijöiden kohdalla. Näitä ovat esimerkiksi sosiaaliset, ympäristöön liittyvät ja taloudelliset vaikutukset. Tekemällä yhteistyötä teemojen ympärillä osuustoimintayhteisö voi kollektiivisesti viedä läpi 2020 vision.

Kansainväliselle osuustoimintavuodelle rakentava Ohjelma antaa ICA:lle ja sen jäsenille selkeän tulevan toiminnan keskipisteen, joita tukevat määrätietoiset tavoitteet.

1. OSALLISTUMINEN

“VAHVISTAA JÄSENSUHDETTA SEKÄ JÄSENTEN JA HALLINNON OSALLISTUMISTA”

Jäsenten demokraattinen osallistuminen on osuuskunnille ominainen tapa toimia ja se suurelta osin luonnehtiikin osuuskuntaa verrattuna sijoittajien omistamiin yrityksiin.

Osuuskunnassa yksittäisen jäsenen rooli on enemmän kuin asiakkaan, työntekijän tai valmistajan taloudellinen suhde. Jäsenet omistavat yhdessä osuuskuntansa ja osallistuvat sen hallintoon. Yksilöinä heillä on oikeus saada tietoa, käyttää ääntään ja edustaa osuuskuntaa. Tässä Ohjelmassa käytämme sanaa ”osallistuminen” lyhenteenä viittaamaan tähän nippuun erilaisia oikeuksia.

On olemassa paljon todisteita siitä, että kun kuluttajat ja työntekijät voivat käyttää ääntään järjestöjen sisällä, ne toimivat paremmin ja älykkäämmin sekä reagoivat herkemmin⁶. Kulutus- ja luotto-osuuskunnat vähentävät köyhyyttä ja vaikuttavat positiivisesti taitojen kehittymiseen,

koulutukseen ja sukupuolten tasa-arvoon⁷. Kun työntekijät ovat jäseniä, he sitoutuvat paremmin toimintaan ja päätöksenteko on tehokasta. Osuuskuntien suosimat demokraattiset rakenteet mahdollistavat sen, että jäsenillä on oikeutettua ja todellista valtaa toimia ja vaikuttaa. Osuuskunnissa perinteinen, demokraattinen osallistuminen antaa yksilöille mahdollisuuden kehittää taitoja ja antaa varmuutta osallistua toimintaan yhteisöissään ja yhteiskunnissaan⁸. Osuuskunnissa voi oppia miten osallistua demokraattiseen päätöksentekoon ja siten ne tuottavat yleistä hyvää. Demokraattinen osallistuminen osuuskunnissa tuottaa sekä parempia päätöksiä liiketoiminnassa että vahvempia yhteisöjä.

SEITSEMÄN OSUUSTOIMINTAPERIAATETTA⁹ – SOVELLETTUINA

Osuuskunta	Osuuskuntaan kuuluva yksilö
Ihmiset voivat liittyä – ja erota	Voin löytää yhteisen kiinnostuksen kohteen muiden kanssa, jos kuuntelen heidän tarpeitaan ja toimin niin, että he voivat toimia minun kanssani.
Äänesi kuullaan	Koska minulla on yhtäläinen sananvalta, kuuntelen ja kommunikoin avoimesti ja rehellisesti.
Sinä valvot pääomaa	Pidän mielessä toimintamme tarkoituksen ja tämä ohjaa päätöksiäni.
Yhdessä, sinä hallitset itse	Autan muita niin, että he voivat auttaa itseään ja he auttavat minua samalla tavalla. Yhdessä hallitsemme siis paremmin omaa tulevaisuuttamme.
Voit kehittää itseäsi	Haluan oppia ihmisiltä ympärilläni, jotta voin toimia paremmin yhdessä.
Onnistut paremmin tekemällä yhteistyötä muiden yhteistyökykyisten kanssa	Etsin tilaisuuksia, joissa voin tehdä yhteistyötä muiden kanssa uudessa ympäristössä.
Voit tehdä jotain yhteisösi hyväksi menestyessäsi	Tiedän, että olen osa suurempaa järjestelmää ja olen sitoutunut tekemään sen mitä osaan vielä paremmin.

MINUN ETUNI – MEIDÄN ETUMME

Pioneereilla, jotka perustivat osuuskuntia edellisten vuosisatojen aikana, oli selkeä visio: saamalla ihmiset tekemään yhteistyötä ja toimimaan yhdessä, he voivat tyydyttää sekä omat yksilölliset että yhteisölliset tarpeensa ja hankkia tavaroita, palveluja sekä työtä. Osallistuminen oli väline, ei itseisarvo. He lähtivät mukaan saavuttaakseen sen, mitä tarvitsivat: se oli osa prosessia, jossa perustettiin osuuskunta ja saatiin se tuottamaan paremmin.

Nykyinen kulutusyhteiskunta on hyvin erilainen. Uudenaikaiset toimitusjärjestelmät, kilpailevien tavarantoimittajien moninaisuus ja viime aikoina myös internetin valta tarjoavat laajan kirjon valinnanmahdollisuuksia, joita ei aiemmin ollut. Nyt vallitsee kuluttajien kulttuuri. Yhteisötasolla tämä vähentää tarvetta olla oma-aloitteinen, koska yksilötasolla se tekee meistä helposti apaattisia, omahyväisiä tai vain yksinkertaisesti laiskoja. Se vähentää halua osallistua kansalaistoimintaan ja kannustaa meitä sen sijaan etsimään henkilökohtaista mielihyvää ja tyydytystä.

MUUTOKSEN VETURIT

- Keskiluokan kasvu ja siihen liittyvät lukemattomat verkostot. Kansalaiset haluavat nyt enemmän sananvaltaa kuin aiemmat sukupolvet.
- Kasvava tietoisuus siitä, että ihmisten vaatimukset ja huolenaiheet monissa eri maissa ovat yhteneviä. Valtiot eivät kuitenkaan pysty tuottamaan palveluita, erityisesti kun on kyse elämänlaadun parantamisesta. Tästä seuraa kuilu odotusten ja saavutusten välillä.
- Kansalaisyhteiskunnassa on kasvanut paine suoraan demokratiaan. Kun ihmisten tarve osallistua kasvaa ja tietämys lisääntyy, voivat nämä yhdessä kasvavien odotusten ja saavutusten välisen kuilun kanssa johtaa jännitteisiin, kapinointiin ja konflikteihin. Vuoden 2011 nuorisoliikkeet – joiden riveistä monet saattavat nousta vuoden 2030 valtaeliittiin – ovat tietoisia edustuksellisen demokratian ongelmista.

Finanssikriisi sekä se, että kehittyneet taloudet ja niiden instituutiot ovat epäonnistuneet pyrkimyksissään tyydyttää kansalaisten tarpeet, ovat dramaattisesti muuttaneet tämän päivän näkymiä. Kun eriarvoisuus lisääntyy ja luottamus kaupallisiin, hallinnollisiin ja jopa uskonnollisiin instituutioihin on heikkenemässä, ei enää tunnu järkevältä nojautua taaksepäin ja odottaa jonkun toisen ratkaisevan ongelmat. Jo aiemmin mainittu analyysi kansainvälisistä trendeistä korostaa ”yksilöiden voimaantumista”, joka edistää tunnetta siitä, että me kuulumme yhteen ihmisyhteisöön”.¹⁰

”osallistumisesta on jälleen tulossa yksi osuustoimintaliikkeen arvokkaimmista voimavaroista”

Nuorten pettymys ja sitoutumattomuus on jo nähtävillä, kun he tiedostavat ne instituutiot ja järjestelmät, joita ovat perimässä taloudellisten haasteiden lisäksi (”tutkinto ilman tulevaisuutta”¹¹). Maailmalla on käynnissä ”demokraattinen herääminen”, kuten eräs amerikkalainen filosofi asian ilmaisee, joka näkyy espanjalaiskaupunkien Los Indignados – ryhmästä maailmanlaajuiseen Occupy – liikkeeseen.¹²

Tässä yhteydessä osallistumisesta, mukaan lukien laajempi demokraattinen osallistuminen, tulee itsetarkoitus. Osallistumalla pyritään estämään vallan kasaantuminen eliitin käsiin, mutta myös haastamaan aiempien sukupolvien vanhentuneet vaikuttamisen muodot. Vain aktiivisesti osallistumalla voidaan vaikuttaa asioihin. Suuri osa kansalaisista tuntee tällä hetkellä olevansa päätöksenteon ulkopuolella,

vaikka halu osallistua ja ottaa vastuuta on kasvamassa. Niinpä osallistumisesta on jälleen kerran tulossa yksi osuustoimintaliikkeen tärkeimmistä voimavaroista.

Erityisesti nuorten odotukset osallistumisesta ja mahdollisuudet osallistua ovat muuttuneet dramaattisesti viime vuosina.¹³ Vapaamuotoiset, verkostomaiset yhdistysmuodot ovat olleet kasvussa. Niissä ei ole selkeästi määriteltyä jakoa ”jäseniin” ja ”ei-jäseniin”. Digitaalinen vallankumous, sosiaalinen media ja ’jälkibyrokraattinen’ hallinto luovat epähierarkkisia ja läpinäkyviä organisaatioita.

Osuuskuntien ei tarvitse – eikä tule – hylätä käsitystään jäsenääni-periaatteen merkityksestä, mutta mikäli ne eivät ole avoimia uusille tavoille osallistua ja sitoutua eivätkä ole halukkaita tekemään uudistuksia, ne saattavat menettää mahdollisuuden innostaa ja vetää mukaansa uutta jäsensukupolvea.

”on entistä tärkeämpää saada lisää sellaisia valtakeskittymiä kuin G20”

Lisäksi ne ovat vaarassa leimautua hitaiksi ja uudistuskyytöiksi verrattuna sekä uusiin verkostopohjaisiin liikkeisiin kuten Occupy että voittoa tavoitteleviin hankkeisiin, jotka sitouttavat yleisöä ja kuluttajia uusilla, interaktiivisilla tavoilla.

Osuustoiminnallinen osallistuminen on lisääntymässä, kun osuuskuntia syntyy uusille aloille. Tarvetta on erityisesti

terveys- ja sosiaalialalle, uusiin teknologioihin, jotka liittyvät erityisesti uusiutuvaan energiaan ja muihin vihreisiin teknologioihin, mobiiliteknologian luovaan käyttöön ja rahoituspalvelujen saamiseen syrjäisille seuduille. Tällaisissa organisaatioissa käyttäjät, työntekijät ja muut tekevät työtä yhdessä tehostaakseen liiketoimintaansa. Yhteistyöhön perustuva osallistuminen tarjoaa foorumin, jolla voi luoda joustavampia ja tehokkaampia liiketoimintamalleja. Niissä yhteistyö on rakennettuna organisaation sisään ja ne voivat saada tästä kilpailuetua perinteisiin yritysmuotoihin nähden.¹⁴

Ruohonjuuritason osallistuminen on tärkeä ICA:lle. On entistä tärkeämpää saada lisää sellaisia valtakeskittymiä kuin G20. Maailman ongelmat vaativat yhteisiä ratkaisuja, jolloin monenkeskisten instituutioiden merkitys kasvaa. Näiden joukossa on myös ICA. Sen olemassaolo – samoin kuin sen laillisuus ja toimivalta – perustuu sen miljardiin, ruohonjuuritasolla toimivaan osuuskunnan jäsenen eri puolilla maailmaa. Osallistumisen tukeminen

ruohonjuuritasolla vahvistaa yksittäisiä osuuskuntia, mutta erityisesti niitä edustavien toimielinten, kuten ICA:n toimivaltaa.

TAVOITE

Parantaa ja lisätä jäsenten ja hallinnon osallistumista. Tämä tehdään keskittymällä osallistumista koskeviin käytännön näkökohtiin:

- Keskitytään erityisesti nuoriin aikuisiin ja nuorisoon tutkimalla sitä, miten he muodostavat ja ylläpitävät erilaisia suhteita ja mietitään tarvitseeko vallitsevia, perinteisiä osallistumistapoja muuttaa. Osuustoimintaliikkeen on aidosti toivotettava nuoret tervetulleiksi. Myös heidän tulisi olla osallisina Ohjelman toteuttamisessa. Tämä tuo mukanaan joukon kysymyksiä, jotka on otettava huomioon. Ovatko nuoret sukupolvet kehittämässä omia yhteistyömekanismejaan, joista voi oppia ja joita voidaan soveltaa? Onko osuuskunta sopivin yritysmuoto nuorille? Ovatko osuuskunnat sitoutuneet luomaan nuorille oman foorumin, jossa nämä voivat vaikuttaa omiin asioihinsa? Puhuttelevatko osuuskunnat nuoria?
- Suunnataan innovaatiot demokraattiseen osallistumiseen ja sitoutumiseen sekä siihen, että tunnistetaan, levitetään ja vaalitaan parhaita käytäntöjä. On kehitettävä parhaat käytännöt viestinnälle, päätöksenteolle, avoimuudelle sekä fyysisille ja virtuaalisille tapaamisille. On myös tutkittava voidaanko osallistumista parantaa myöntämällä jäsenetuuksia sekä kannustimia.
- Annetaan kaikille osuuskunnille tukea jäsenstrategioiden laatimiseen ja niiden raportointiin vuosittain. Kun osuuskunnat palvelevat monenlaisia yhteisöjä, osuustoimintaliikkeellä on

intressinä säilyttää tietyt standardit, jotta turvataan edustuksellisuus. Jäsenistön kehittäminen ei liity vain viidenteen (koulutus, oppiminen ja viestintä) ja seitsemänteen periaatteeseen (vastuu toimintaympäristöstä). Se on jotain, jolla osuuskuntien tulisi pyrkiä osoittamaan erinomaisuuttaan, ja erottautua muista organisaatiomuodoista.

- Tutkitaan perinteisen jäsenyyden määritelmää miettimällä miten muut innovatiiviset ja perinteiset osallistumismuodot (kommentointi, keskustelu, väittely, osallistuminen sosiaalisen median välityksellä) toimivat ja voisiko rajapinta jäsenten kanssa tai erilaiset osallistumistasot (esim. jäsen, tukija, seuraaja) olla sopivia tässä yhteydessä vai ei.

- Erillisenä aloitteena ja linkkinä Pääoma-osioon tutkitaan sijoittajille sellaista osallistumisen muotoa, joka ei horjuta tai vahingoita osuuskunnan luonnetta.

Tätä pidetään ICA:lle sekä tärkeänä että oikeutettuna tavoitteena, johon sen tulee pyrkiä ja myös tärkeänä osana sen tehtävää. Yksittäiset osuuskunnat keskittyvät turvaamaan jäsentensä tarpeet sekä hoitamaan liiketoimintaansa. Kansallisten järjestöjen ja ICA:n tehtävä on tukea osuuskuntia pitkällä aikavälillä. Niiden tulisi edistää menestyksellisten ja kestävien osuuskuntien muodostumista, jotka taas tukevat jäseniään näiden päivittäisissä toimissa.

“tätä pidetään ICA:LLE sekä tärkeänä että oikeutettuna tavoitteena, johon sen tulee pyrkiä”

- Varmistetaan että jäsenillä on päätösvalta, kun kehitetään innovaatioita työn organisoimiseksi, esimerkiksi yhteistoiminnan ja henkilöstöhallinnon kysymyksissä. Osuuskunnilla on etua siitä, että työntekijä-jäsenet osallistuvat päätöksentekoon ja tiedonjakoon ja niiden pitää vastata sijoittajaomisteisista ja yksityisyrityksistä tulevaan kilpailupaineeseen.

MITEN TAVOITE SAAVUTETAAN?

Kuten oheisissa päätelmissä selitetään, vastuu Ohjelman toteuttamisesta jaetaan kautta koko osuustoimintaliikkeen. Tässä kuitenkin joitakin ideoista, jotka ovat tulleet esille ICA:n sisällä käydyssä keskustelussa. Ne eivät ole ohjailevia eivätkä rajoittavia tässä vaiheessa, vaan niiden tarkoitus on herättää keskustelua.

MAHDOLLISIA TAI SUUNTAA-ANTAVIA TOIMIA

- Keksiä uusia tapoja **'saattaa yhteen'** osuustoimijoita ja luoda entistä yhtenäisempi verkosto.
 - Kerätä tietoa **parhaista käytännöistä**; parhaiden ideoiden löytäminen ja jakaminen, mukana myös sellaiset aiheet kuin tasapainoinen ikä- ja sukupuolijakauma; kielteisten tai vahingollisten trendien tunnistaminen, huonojen käytäntöjen paljastaminen sekä tarpeellisten työkalujen ja tekniikoiden kehittäminen siihen.
 - Kerätä tietoa siitä miten esimerkit parhaista käytännöistä liittyvät myönteisesti **vahvaan suoritukseen**. Tarkastelussa ovat mukana useat indikaattorit kuten taloudellinen menestys, työntekijöiden sitoutuminen, sosiaalinen sitoutuminen sekä ympäristön kestävä kehitys.
 - Tehdä työtä nuorten aikuisten, nuorison ja **sosiaalisen median** kanssa sekä tutkia miten motivoitunut nuorempi sukupolvi on yhteistyöhön, miten kommunikaatio sekä suhteiden muodostaminen ovat muuttuneet ja ovat muuttumassa sekä verkossa että sen ulkopuolella sekä sellaisten käytäntöjen tutkiminen, jotka ovat kehittyneet uusissa liikkeissä.
 - Tutkia ja haastaa olemassa olevia, **osuustoiminnallisen demokratian** käytäntöjä, kerätä näyttöä innovatiivisista käytännöistä, rohkaista testaamaan vaihtoehtoisia lähestymistapoja sekä kerätä dataa.
 - Kerätä todisteita olemassa olevista malleista ja käytännöistä, kun on kyse pelkistä **rahoittaja- jäsenistä** (tarkemmin alempana).
 - **Kytkeä Global 300-osuuskunnat** lisäämään osuustoiminnallisen menestyksen näkyvyyttä ja vaikutusta sekä vahvistamaan osuustoiminnan ääntä esimerkiksi johtajien pyöreän pöydän neuvotteluilla.
- ”vahvistaa osuustoiminnan ääntä esimerkiksi johtajien pyöreän pöydän neuvotteluilla”**

2. KESTÄVÄ KEHITYS

“EDISTÄÄ OSUUSKUNTIEN ASEMAA KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAKENTAJINA”

Sijoittajaomisteiset yritysmuodot kärsivät nykyisin kestäättömyyden kriisistä, joka koskee niin taloutta, yhteiskuntaa kuin ympäristöäkin. Finanssikriisi on ollut esimerkki ongelmista, joita aiheutuu, kun arvostetaan lyhytaikaista voittoa pidempiaikaisen kannattavuuden sijaan. Viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana vallinnut kapitalismin malli on myös lisännyt eriarvoisuutta, mikä on johtanut sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin heikentymiseen¹⁵. Samanaikaisesti osakeyhtiöiden tavoittelevaan omistaja-arvoon sisältyy hyvin usein ympäristökysymysten huomiotta jättäminen, kuten BP:n öljyvuototapaus Meksikonlahdella paljasti (katso alla oleva laatikko).

Kriisit johtuvat usein liiketoimintamallista, joka asettaa taloudellisen tuoton inhimillisen tarpeen edelle sekä pyrkii yksityistämään voitot ja sosialisimaan tappiot. Kuten Michael Porter, Harvard Business Schoolin guru on esittänyt, tulevaisuus kuuluu niille yrityksille, jotka investoivat ”jaettuun arvoon” (shared value). Tällaiset yritykset ottavat vastuun asiakkaistaan, ympäristöstään, työntekijöistään ja tulevaisuudesta¹⁶.

Kestävä kehitys tarkoittaa kykyä tukea, ylläpitää tai kestää. 1980-luvulta alkaen kestävä kehitys on ymmärretty ympäristön, talouden ja sosiaalisten ulottuvuuksien liittämisenä sitoumukseen hoitaa ja hallita vastuullisesti resursseja kaikkialla

maailmassa.”¹⁷ Osuuskunnat ovat aina ottaneet tavoitteekseen tuoda ihmisten ulottuville tuotteita ja palveluja ilman kenenkään hyväksikäyttöä. Tämä on tarkoittanut sellaisiin arvoihin perustuvaa kaupankäyntiä, joka vastaa nykyistä käsitystä kestävästä kehityksestä. Laittamalla inhimillisen tarpeen toimintansa keskiöön osuuskunnat vastaavat nykyisiin kestävä kehityksen kriiseihin ja toteuttavat ”jaetun arvon” mallia. Yksinkertaistaen osuuskunta on kollektiivista kestävä kehityksen tavoittelua. Osuuskunnat pyrkivät laajasti optimoimaan tuotot mahdollisimman monelle maksimoimatta hyötyä yhdellekään yksittäiselle jäsenelle. Taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöön liittyvän kestävä kehityksen rakentaminen on

osuustoimintaliikkeen ydintä. Se vastaa kysymykseen, miksi osuuskunnat ovat tarpeellisia. Osuuskunnat ottavat huomioon kattavamman valikoiman (nykyisiä ja tulevia) yritystoiminnan kustannuksia ja hyötyjä.

ICA:n tulee ottaa johtava asema ja luonnostella visio osuustoimintataloudesta, joka arvostaa pitkän aikavälin tuloksia sekä heijastusvaikutuksia. Samalla sen tulee hyödyntää asiantuntemusta ja parhaita käytäntöjä myös osuustoimintasektorin ulkopuolelta ja viestiä, mitä sellaista hyötyä osuuskunnat tuottavat yhteiskunnalle, joita hallitseva yritys malli ei tuota. Tässä luvussa selvitetään, miten tämä voidaan tehdä.

Ne yksitoista työntekijää, jotka menehtyivät romahtaneessa porausputkessa, ja 4,9 miljoonaa barreliä mereen vuotanutta öljyä ovat katoamassa muistista. Lyhyellä aikavälillä vahinko ei ollut niin katastrofaalinen kuin pelättiin ja pitkäaikainen vaikutus – kun öljy kulkee ruokaketjun läpi Meksikonlahden merenelävissä – ei ole vielä tiedossa. Kuitenkin viimevuotiset raportit ja vuosipäivään liittyvät kirjat tuhosta paljastavat, kuinka öljy- ja kaasuteollisuus on yhtä häikäilemätöntä ja epäluotettavaa kuin ”liian-isoja-kaatuakseen” – pankit, jotka aiheuttivat finanssikriisin vuonna 2008. BP:n katastrofi toi esiin samoja ongelmia – valtiovallan löysät säännöt, yritysten voitot riskeistä piittaamatta, mielitelevät tiedotusvälineet – jotka kuvaavat myös finanssikriisiä. Isoilla pankeilla ja isoilla öljy-yhtiöillä on muutakin yhteistä kuin kokonsa.

“What happened at Macondo Well”, New York Review of Books, 29.9.2011

TAVOITE

Vaikka on olemassa joitakin paikallisia poikkeuksia, kestävä kehitys ei nykypäivänä ole termi, joka yleisesti yhdistettäisiin osuuskuntiin. Tämän pitää muuttua vuoteen 2020 mennessä – osuuskunnat tulee asemoida kestävä kehityksen rakentajiksi. Osuustoimintasektorin tulee osoittaa vakuuttavasti, että kestävä kehitys on olennainen osa osuuskuntien luonnetta ja että osuustoimintayritykset antavat myönteisen panoksen kestävälle kehitykselle kolmessa mielessä:

- **Talous:** On olemassa runsaasti todistusaineistoa siitä, että omistusmuotojen moninaisuus yleensä¹⁸ edistää vakaampaa talussektoria. Sijoittajaomisteinen yritys oli keskeisessä asemassa finanssikriisin aikana, kun johtajat toimivat etupäässä omaksi ja vain harvojen osakkaiden eduksi. Rahoituspalvelusektorin ulkopuolella on herännyt kasvavaa huolta siitä, että omistaja-arvon edistäminen heikentää yritysten

toimintamahdollisuuksia pitkällä aikavälillä.¹⁹

Tässä osuuskunnilla on paljon positiivista viestittävää. Ensinnäkin rahoitusalan osuuskunnat toimivat jäsentensä, eivät osakkaiden eduksi. Ne tavoittelevat ”sidosryhmä-arvoa”, eivät ”osakasarvoa”, mikä tekee niistä olennaisesti riskittömämpiä. Voidaan esittää hyviä todisteita siitä, että luotto-osuuskunnat edistävät taloudellisesta vakautta ja kestävä kehitystä²⁰.

Toiseksi, kun osuuskunnat tuoton sijasta asettavat keskeiseksi tarkoitukseksi inhimillisen tarpeen ja hyödyn jäsenilleen, ne eivät kärsi lyhytnäköisyydestä. Toisin sanoen, ne eivät kärsi ”finanssoitumisesta”, joka on vaivannut kapitalismia viimeisen²⁰ vuoden aikana, jolloin taloudellinen tulos on ollut hyvän liiketoiminnan keskeinen mittari. Johtuen omistajuusmallistaan osuuskunnat ovat vähemmän taipuvaisia heikentämään tuotteidensa tai palvelujensa laatua tavoitellessaan voittoa. Siksi ne edistävät liiketoimintamuotojen moninaisuutta ja kokonaisekologiaa tuomalla esille aidon, vaihtoehtoisen kaupankäyntitavan²¹. Kehittyvissä talouksissa niillä on iso rooli taloudellisessa kehityksessä niin suorasti kuin epäsuorasti myös uusien teknologioiden käyttöönoton tukemisessa (katso teksti alla).

- **Sosiaalinen:** Sosiaaliset ongelmat, jotka liittyvät individualismiin ja epätasa-arvoon, ovat niiden kielteisten ulkoisvaikutusten joukossa, joita nykypäivän kapitalismi on synnyttänyt ja jotka usein jätetään valtion hoidettaviksi. Joihinkin näistä liittyy tarpeetonta inhimillistä kärsimystä. Tämän osoittavat entistä enemmän sekä onnellisuutta tutkivat ekonomistit että hyvinvointitutkimukset. Toiset ongelmat aiheuttavat valtioille taloudellisia kustannuksia, kun ne ilmenevät terveysongelmina ja rikoksina. ”Sosiaalisen

”Olemme tulleet tilanteeseen, jossa pankkien omistajuus ja kontrolli on tyypillisesti uskottu edustajille, jotka muodostavat pieniä siivuja taseessa, mutta operoivat sosiaalisesti alioptimaalisten, riskialttiiden kannustimien kanssa. On selvää, ketkä ovat olleet häviäjiä nykyisessä kriisissä.”

Andy Haldane, Executive Director for Financial Stability, Bank of England

<http://www.lrb.co.uk/v34/n04/andrew-haldane/the-doom-loop>

Historian saatossa osuuskunnat ovat yleensä kestäneet hyvin kriisiaikoina. Tämä pätee myös nykyiseen kriisiin – osuuspankit ja niiden yhteenliittymät ovat pärjänneet hyvin tämän pankkikriisin aikana. Esimerkiksi Rabobank kasvatti markkinoitaan 42 %:a vuonna 2008 ja sen jäseninstitutioidet saivat 20 %:a enemmän talletuksia. Jäsenten määrä luottoyhtymissä on kasvanut vv. 2008–2009.

J. Birchall & L. Ketilson (2009) Resilience of the Co-operative Business Model in Times of Crisis. ILO

Kanada: Joka kolmas kanadalainen on jäsenenä osuuspankissa (The Globe and Mail, 15/5/2012) ja niillä on kasvava osuus vähittäistalutusmarkkinoista ja kiinnitysluottomarkkinoista. Vuonna 2010 luvut olivat 16 % ja 19 % (Moodyn globaali investointipalveluraportti 123026, huhtikuu 2010). Vuoden 2012 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen Desjardins on sijalla 16 Pohjois-Amerikan kaikkiaan 7.500:n talletuksia ottavan rahoitusinstituution joukossa ja numero 2 ensisijaisen pääoman osuudessa riskisijoituksista, joka on 16 %:a (Desjardins Taloudellinen raportti 2012, ensimmäinen vuosineljännes).

pääoman” tutkimuksen mukaan yhteiskunnat, joissa on enemmän yhteisryhtäjyyttä pärjäävät paremmin myös taloudellisesti. Lisäksi ne nauttivat suurempaa luottamusta ja demokraattista osallistumista.²²

Osuuskunnat vaikuttavat positiivisesti kahdellakin tavalla. Ensinnäkin, ne toimittavat sosiaalipalveluja vähäosaisille. ”Sosiaalisten osuuskuntien” määrä vaihtelee maasta toiseen, mutta se on laajalle levinnyt ilmiö joissakin maissa, kuten Italiassa ja Japanissa²³. Osuuskunnat eivät ole pelkästään markkinatoimijoita, vaan ne tuottavat myös palveluja, jotka muuten tulisivat esimerkiksi yksityisistä vakuutuksista tai valtiolta. Tällaisessa tilanteessa valtioilla on hyvin vahva taloudellinen syy tukea osuuskuntia. Toiseksi, jäsenyys ja yhteenliittyminen ovat jo itsessään hyviä asioita, koska ne ovat tärkeitä voimavaroja, joiden ansiosta menestyvät yhteiskunnat – ja taloudet – kukoistavat.

Osuuskunnat lisäävät ”sosiaalista pääomaa” tavoilla, joita sijoittajamisteiset yritykset eivät tee. YK tunnistaa tämän ja se patistaakin hallituksia rohkaisemaan ja helpottamaan osuuskuntien perustamista ja kehittämistä. Tähän sisältyvät toimet, joilla annetaan mahdollisuuksia köyhydessä eläville ihmisille tai niille, jotka kuuluvat haavoittuviin ryhmiin perustaa ja kehittää osuuskuntia.²⁴

Arviolta 250 miljoonaa maanviljelijää kehittyvissä maissa kuuluu osuuskuntaan.

World Bank (2007) World Development Report 2008: Agriculture for Development

Keniassa osuuskunnat työllistävät 300 000 ihmistä ja ne synnyttävät työtä epäsuorasti kahdelle miljoonalle ihmiselle luomalla mahdollisuuksia ja antamalla rahoitusta.

ILO (2012) How women fare in East African co-operatives: the case of Kenya, Tanzania and Uganda

Stanfordin yliopiston tutkimus osoitti, että uudet teknologiat voivat parantaa maanviljelyyn liittyvää kestävästä kehitystä kehittyvissä maissa. Tämä edellyttää kuitenkin paikallisten maanviljelijöiden sitoutumista sekä sosiaalisia ja taloudellisia verkostoja, joihin he voivat tukeutua. Tutkimus maanviljelijöistä Yaqui Valleystä, Meksikossa toi esiin, että maanviljelijät saivat todennäköisemmin tietoa uusien teknologioiden toteuttamisesta paikalliselta osuuspankilta kuin tiedemiehiltä. Tutkijat esittävät, että ponnistelut uusien ja kestävämpien teknologioiden käyttöönottamiseksi maanviljelyssä pitää hoitaa vapaaehtoisten instituutioiden, kuten osuuskuntien kautta.

Stanfordin yliopisto (2011): <http://news.stanford.edu/news/2011/june/understanding-farmer-networks-060211.html>

”osuuskunnat lisäävät ”sosiaalista pääomaa” tavoilla, joita sijoittajamisteiset yritykset eivät tee”

- **Ympäristö:** On paljon todisteita siitä, että osuuskunnat ottavat paremmin huomioon ympäristökysymykset. Tähän on useitakin syitä. Ensinnäkin osuuskunnat ovat vapaaehtoisia organisaatioita, jäsenet voivat äänestää demokraattisesti tulevista, ympäristöön liittyvistä asioista eikä niistä tarvitse laskea investoinnin tuotto prosentteja.

Toiseksi, jos osuuskunnalla on runsaasti sidosryhmiä, sen mahdollisuudet sysätä kielteisiä, ympäristöön liittyviä ulkoisvaikutuksia (mm. jätteet ja saasteet) jonkun yksittäisen ryhmän niskoille, ovat vähäisemmät.²⁵

Développement International Desjardins (DID) työskentelee yhdessä kanadalaisen kehitysviraston kanssa ja on johtava mikrorahoitusyritys. Sillä on 8,8 miljoonaa jäsentä ja asiakasta globaalisti ja 2,5 miljardin Kanadan dollarin kokonaislainasalkku. Nykyiset projektit kattavat jälleenrakennuksen rahoittamisen Haitilla. Lisäksi niillä on 11 miljoonan dollarin lainasalkku 1700 yrittäjän tukemiseen Panamassa vuoden 2011 lopussa ja 7 miljoonan dollarin lainasalkku Sambiassa, jossa ne muodostavat 35 %:a mikrotalousmarkkinoista.

<http://www.did.qc.ca/en/our-partners/performance-report/>

Osuuskuntia koskeva tutkimus Sri Lankasta ja Tansaniasta osoitti, että osuuskuntien laaja enemmistö auttoi vähentämään köyhyyttä. Niillä on myös myönteinen yleishyödyllinen vaikutus esimerkiksi erilaisten taitojen kehittämisessä, koulutuksessa ja sukupuolten tasa-arvossa.

Birchall & Simmons (2009) Co-operatives & poverty reduction: evidence from Sri Lanka and Tanzania. Co-operative College.

Kiinassa osuuskunnat välittävät 91 %:a mikrolainoista.

(Global to Local)

Osuuspankit sallivat rahalähetyjärjestelmän, jolla kehittyneissä maissa työskentelevät voivat siirtää alhaisin kustannuksin rahaa perheilleen kehittyviin maihin. Tämä on erityisen tärkeää Latinalaisessa Amerikassa.

ILO Sustainable Enterprise Programme: Resilience of the co-operative business models in times of crises, p. 26)

Tavoitteena tulee olla yleisen ymmärryksen luominen osuuskuntien kestävästä kehityksestä nimenomaan liiketoiminnassa. Kaikessa liiketoiminnassa esiintyy jatkuvasti jännitteitä taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien intressien välillä.

Tavallisten kansalaisten tarpeita tyydyttämällä osuuskunnat pyrkivät lähentämään näitä näkökulmia toisiinsa. Tämä johtaa myös organisaation sisäiseen kestävään kehitykseen.

Osuuskuntien tulisi määrätietoisesti pyrkiä

Tuulivoima-alan osuuskuntien määrä on kasvussa. Malli, jossa paikalliset yhteisöt tarjoavat rahoituksen tuulipuistolle ja saavat näin alennettuja energiakustannuksia pitkällä aikavälillä, on suosittu Skandinaviassa. Se on kuitenkin levinnyt myös muualle viimeisen vuosikymmenen aikana, esimerkiksi Pohjois-Friisiaan, Saksaan, jossa 90 %:a 60 tuulipuistosta on yhteisön omistamia. National Wind, Minneapolisissa sijaitseva, vuonna 2003 perustettu yritys, on laajamittaisten yhteisöön perustuvien tuulivoimaprojektien kehittäjä. Sillä on yli 4.000 MW:n aggregaattikapasiteetti ja se pyrkii elvyttämään maaseututalouksia edistämällä investointeja kotimaisiin uudistuviin energialähteisiin.

vaikuttamaan globaalisti ICA:n kautta geopolitiiseen järjestykseen tällä elintärkeällä alueella.

MITEN NÄIHIN TAVOITTEISIIN VOIDAAN PÄÄSTÄ?

ICA:n strategian keskiössä tulee olla yhteinen ponnistelu oikeanlaisen tiedon keräämiseksi ja julkaisemiseksi. Tämä sisältää seuraavaa:

MAHDOLLISIA TAI SUUNTAA-ANTAVIA TOIMIA:

- **Uudistukset kirjanpidossa:**

Osuuskuntasektorin pitää ottaa johtava asema. On jo olemassa paljon aloitteita, joiden avulla liikeyrityksiä, sosiaalisia yrityksiä ja yleishyödyllisiä organisaatioita rohkaistaan selvittämään ei-rahamääräinen suorituskynsä. Näitä ovat mm. kolmoistilinpäätös (TBL), tasapainotettu tulokortti, tuottoa mittaava kustannushyötyanalyysi (SROI), sosiaalisen vaikutuksen raportointi ja hyvinvoinnin mittaaminen²⁶. Jotkut näistä tähtäävät tuotosten muuttamiseen rahalliseksi arvoiksi, kuten toiminnan yhteiskunnalliset vaikutukset (SROI). Myös hallitukset käyttävät näitä pyrkinessään laskemaan ympäristön pilaantumisen kustannuksia. Muut, esimerkiksi TBL, yksinkertaisesti esittävät kilpailevia arviointimalleja rinta rinnan.

Monet näistä kirjanpitomalleista on kehitetty tuloshakuisissa yrityksissä, jotta ne voivat laajentaa raportointikäytäntöjään taloudellisen tiedon ulkopuolelle. Mutta osuuskunnilla on paljon voitettavaa, jos ne alkavat myös käyttää näitä välineitä keinona tuoda esille oma positiivinen vaikutuksensa. Työkaluja, jotka mittaavat erityisesti osuuskuntien suorituskyyä on kehitteillä, mutta niitä pitää vielä laajentaa²⁷.

Yhteiskunnallisen auditoinnin käyttö on tärkeää, jotta voidaan osoittaa todeksi

väitteet osuuskuntien suorituskyyvystä. Osuuskuntien tulisi siksi olla kärkijoukoissa, kun kehitetään auditointien periaatteita ja standardeja. Sijoittajaomisteiset yritykset ovat johtaneet (ja dominoineet) tätä kehitystyötä liikekirjanpidossa ja tilintarkastuksessa.

- **Esimerkkitaupukset:**

Osuustoimintamallien ja tavoitteiden monimuotoisuus on huonosti tunnettua. Esimerkkitaupukset ja ensikäden kertomukset, jotka tuovat esille osuuskuntien panostuksia koulutukseen, yhteisöihin, terveyteen ja muihin yleisiin tavoitteisiin, ovat sen vuoksi tärkeitä ja tarpeellisia. Kuluttajien energiaosuuskunnilla on erittäin suuri merkitys siirryttäessä pienemmän hiilijäljen talouteen. Asia, jota tulee dokumentoida, tutkia ja tähdentää.

- **Aineiston kerääminen:**

Jotta voidaan osoittaa päättäjille miten osuuskunnat vaikuttavat positiivisesti kestävään kehitykseen, on osuuskuntien myönteisten vaikutusten taloudellinen analyysi tärkeää. On olemassa lukuisia tekniikoita (ns. "kontingentin arvon menetelmä") ei-kaupallisten hyödykkeiden, kuten terveyden ja puhtaan ympäristön arvon selvittämiseksi. Kannattaa myös huomioida ICA:n tarjoama tuki virtuaalisen tietopankin perustamiseksi²⁸.

- **Julkinen puolesta**

puhuminen: Osuuskuntien viesti ei voi enää olla rajattu pelkästään puhumiseen demokraattisesta, jäsentensä hallitsemasta yritysmuodosta. Viestiä pitää laajentaa ja sen tulee nyt jatkuvasti sisältää viittaus kestävään kehitykseen. Silloin viesti herättää kiinnostusta päättäjien, laajemman yleisön sekä nuorten keskuudessa.

- **Teknologia:**

Osuustoimintasektorin tulee pyrkiä johtoasemaan ympäristöystävällisten teknologioiden ja sosiaalisten järjestelmien kehittämisessä ja käytössä.

- **Johtamiskäytännöt:**

Osuuskuntasektorin tulee tehdä entistä enemmän työtä kehittääkseen ja parantaakseen johtamiskäytäntöjä, jotka sopivat osuustoiminnan demokratiaa ja pitkä aikavälin näköpiiriä edustavaan yritysmalliin. Näiden käytäntöjen tulee parantaa myös osuustoiminnan kilpailuetua.

- **Vahvistaa osuuskuntien yritysverkostoa:**

Osuustoimintasektorin tulee tunnistaa ja poistaa osuuskuntien välistä yhteistyötä hidastavat esteet. Tämä voisi sisältää – milloin mahdollista – esimerkiksi yhteishankintoja hyödyntämällä läheisyysperiaatetta.

3. IDENTITEETTI

”VAHVISTAA OSUUSTOIMINNAN SANOMAA JA TURVATA OSUUSTOIMINNAN IDENTITEETTI”

Maailmassa, joka kärsii edustuksellisen demokratian vajeesta ja lyhyen aikavälin toiminnasta, osuuskunnat näyttävät, kuinka asiat voidaan hoitaa eri tavalla. Eikä pelkästään niiden omaksi hyödyksi, vaan koko maailman. Jotta tämä viesti saadaan levitettyä, pitää kuitenkin olla selvää, miten osuuskunnat määritellään ja miten ne erottuvat muista. Tämä on tärkeää osuustoimintaliikkeelle itselleen, kun luodaan vahvaa tunnetta yhteisestä osuustoiminnallisesta identiteetistä. Mutta myös kun halutaan viestiä tunnistettavaa osuuskunnallista sanomaa tai ”brändiä”, joka erottaa tämän yritysmuodon muista.

Sosiaalisen tai eettisen liiketoiminnan markkinoilla on tungosta. Yrityksen yhteiskuntavastuu ja yhteiskunnallinen yritys ovat esimerkkejä siitä, miten yksityisyrittäjien imago ja brändiä on muokattu uuteen uskoon tavoitteena muukin kuin taloudellisen tuloksen maksimointi. Niin kutsuttu ”eettinen yritys” ja muut vilpittömämmät yritykset käyttävät jo osuuskuntien kieltä ja viestejä. Miten osuuskunnat erottautuvat tässä suhteessa?

Osuuskuntien suurena etuna ovat osuustoiminnan periaatteet. Osuuskunnat eivät pelkästään näytä erilaisilta, hienoisen yrityskuvan muokkauksen ansiosta – ne todella ovat erilaisia. Niiden osallistumista ja kestävästä kehitystä koskevia pysyviä arvoja ei ole ainoastaan liimattu päälle tavanomaiseen liiketoimintamalliin. Arvot määrittävät myös sitä, miten osuuskuntia omistetaan, hallinnoidaan, johdetaan ja arvioidaan. Kun kuluttajien kynnisyys yritysten brändien ”viherpesusta” on koko ajan lisääntymässä, osuuskunnissa on aitoutta, jolle ei yksikään muu eettinen liiketoimintamalli vedä vertoja.

Osuustoimintaliikkeen parissa toimivat saattavat väittää,

että ei ole epäilystäkään siitä, mikä on osuuskunta ja he viittaavat yleensä ICA:n julkilausumaan osuustoiminnan identiteetistä. Kuitenkin se, miten laajasti osuustoiminnan periaatteita sovelletaan tai ei sovelleta, vaihtelee suuresti yhdestä lainkäyttöalueesta ja oikeusjärjestelmästä toiseen. Niinpä monille eivät osuustoiminnan periaatteet tarjoa riittävää selitystä tai selkeää määritelmää. Heitä ovat muun muassa lainsäätäjät ja päättäjät, joista osa etsii opastusta sille,

miten erottaa ”aito” osuuskunta ”epäaidosta”. He ovat huolissaan siitä, että osuustoimintaa koskevilla säännöillä ”pelataan” ja pyritään saavuttamaan markkinaetua sekä välttämään läpinäkyvyyttä tai kilpailua.

Tämä sisältää myös laajemman joukon potentiaalisia jäseniä sekä nuoria, joita saattaisi kiehtoa eettinen ja osallistuva yritysmuoto, jonka viesti kuitenkin näkyy joskus epäselvänä ruuhkaisilla markkinoilla ja joka käyttää kieltä, joka ei aina saa vastakaikua.

TAVOITE

Tavoitteena on luoda osuustoimintaviesti ja turvata osuustoimintaidentiteetti, jossa osuuskunnilla on ”paremman liiketoiminnan” brändi. On tärkeää erottaa toisistaan ”identiteetti” ja ”viesti”. Yleisesti ottaen ”identiteetti” on se, mitä osuuskunnat merkitsevät itse liikkeelle ja sen jäsenille, se miten se tunnistaa itsensä katsoessaan peiliin. ”Viesti” on se tapa, jolla osuuskuntien identiteettiä viestitään muille koulutuksen, tiedonvälityksen, markkinoinnin, logojen ja muiden, ei-jäsenille suunnattujen sitouttamismuotojen avulla.

Käsite, jota yleisemmin käytetään puhuttaessa viestistä, on ”brändi”, jota on alettu käyttää myös osuuskuntien keskuudessa. Termiä ”brändi” ei kuitenkaan käytetä tässä yhteydessä mitenkään innokkaasti, koska se liitetään usein yksityisiin aineettomiin oikeuksiin, jotka tarjoavat keinon estää sen käyttö paitsi, jos oikeuksien omistajalle suoritetaan sopiva maksu. Yleisemmin ”brändi” liittyy pikemminkin pinnalliseen mielikuvaan, joka ilmentää kuluttajia miellyttäviä ominaisuuksia. Kumpikaan näistä ei sovi osuustoimintaliikkeelle, jolla on vahva usko pitkäaikaisempiin arvoihin ja joka haluaa rohkaista ihmisiä käyttämään laajalti

osuuskunta-aatetta. Ja tämä on ilmaista niille, jotka haluavat seurata osuuskunnan periaatteita.

Tämän perusteella osuustoimintaliikkeellä on oikeutettu kiinnostus pyrkiä suojaamaan sanan ”osuuskunta” koskemattomuutta, jotta sitä ei käytetä väärin. Kyky tehdä tätä vaihtelee lainkäyttöalueiden välillä ja nykyisin painopisteenä on esittää oikea viesti siitä, mitä ”osuuskunnalla” tarkoitetaan, maailmaan, joka on suurelta osin tietämätön sanan merkityksestä. Aiempien kahden luvun perusteella Ohjelma pyrkii edistämään sekä osallistumista että kestäväää kehitystä osuustoimintaviestin avulla.

YK:n kansainvälinen osuustoimintavuosi ja siihen liittyvä logo antoivat hyvän esimerkin siitä miten luoda osuustoimintaliikkeelle yksi selkeästi erottuva viesti, jota voidaan viedä eteenpäin monille aloille. Myös coop -verkkotunnus antaa mahdollisuuden erottautumiseen.

Osuuskunnat tarvitsevat terävämmin muotoillun viestin, jotta ihmiset ovat tietoisempia siitä, mitä ovat valitsemassa, jos vaihtoehtoina ovat osuuskunta tai sijoittajaomisteisuus perustuva liiketoimintamalli.

MITEN TÄHÄN TAVOITTEeseen PARHAITEN PÄÄSTÄÄN?

MAHDOLLISET TAI SUUNTAA-ANTAVAT TOIMENPITEET

- Osuustoiminnan identiteetistä annettua julkilausumaa ei ole mitään tarvetta horjuttaa, sitä pitää arvostaa. Kuitenkin itse osuustoiminnan periaatteita (sisältyvät osuustoiminnan identiteetistä annettuun julkilausumaan) voitaisiin täydentää **ohjeistuksella**, jonka avulla ne voitaisiin siirtää lainsäädännöllisiin kehyksiin (liittyy kappaleeseen 4). Ohjeistuksen kehittäminen sisältää esimerkiksi sen, mikä on vähimmäisvaatimus osuustoimintaperiaatteelle numero 2: ”jäsentensä hallitsema”? Ilman tällaista ohjeistusta lainsäätäjien on vaikeaa tai jopa mahdotonta perustella ehdotetun rakenteen hyväksymistä tai hylkäämistä. Se auttaisi myös luomaan selkeän perustan ICA:n työlle kansallisten elinten ja niiden hallitusten kanssa.
- Osuuskuntien tulee pohtia sitä, millaisina ne kommunikoivat **nuorten** kanssa. Nuorten kiinnostus ja myönteinen sitouttaminen voidaan saavuttaa vain, kun ymmärretään ne muuttuvat tavat, joilla nuoriso viestii ja muodostaa keskinäisiä suhteita teknologian ja sosiaalisen median avulla. Ihmissuhteet ovat osuuskunnan ytimessä. Nuorten apua tarvitaan muokkaamaan identiteettiä ja viestintää.
- Osuuskuntien tulee miettiä myös sitä, millaisina ne nähdään laajemmassa mielessä ei-jäsenten ja asiantuntijayhteisöjen keskuudessa. Sellaisten

termien kuten ”yhteiskunnallinen yritys”, ”yrityksen yhteiskuntavastuu”, ”henkilöstöomistus” ja ”sosiaalinen innovaatio” käyttö aiheuttaa lisää hämmennystä siitä, miten osuuskunta todella eroaa muista. Osuuskuntia ei useinkaan nähdä riittävästi muista erottuvina, jotta niitä käsiteltäisiin erikseen esimerkiksi sääntöjä laadittaessa. **Viestiä** pitää hallita, jotta se saataisiin toimimaan osuuskuntien eduksi pidemmällä aikavälillä. Ohjeistuksen ohella tulee kehittää asianmukainen termistö, jossa on huomioitu viestinnän näkökulma.

- **Coop – verkkotunnuksen** antamista tulee harkita vain niille, jotka täyttävät osuuskunnan määritelmän. Joskin tämä saattaa viedä

jonkin verran aikaa, se tuottaa lopulta näkyvimmän todisteen siitä, mitä tarkoitetaan ”osuuskunnalla”. Verkkotunnuksella on etunaan valtiollisten rajojen ylittäminen. Se antaisi myös ICA:lle perusteen lähestyä niiden valtioiden hallituksia, joiden lainsäädäntö on estänyt osuuskuntien vapaan kehittymisen ja johtanut siihen, että ne eivät ole voineet käyttää coop – verkkotunnusta, mikä saattaa olla kilpailuhaitta näiden valtioiden talouksille.

- Identiteetti on tärkeä jotta varmistetaan osuuskuntien äänen kuuluminen globaalissa, poliittisessa keskustelussa. Tämä liittyy myös osuuskuntien yhteisiin periaatteisiin, joita tukee niiden noudattamista kuvaava, näkyvä merkki. Se

“laajuus, millä Kansainvälisen osuustoimintavuoden 2012 -logo otettiin käyttöön osuuskunnissa, on todiste yhteisiin arvoihin samaistumisen voimasta yli kansallisten rajojen”

laajuus, millä Kansainvälisen osuustoimintavuoden 2012 -logo otettiin käyttöön osuuskunnissa, on todiste yhteisiin arvoihin samaistumisen voimasta yli kansallisten rajojen. Coop -tunnuksen mahdollisen käytön ohella tulisi harkita myös erillisen, **yhteisen symbolin** kehittämistä, joka voisi innostaa samanlaiseen käyttöön kuin kansainvälisen osuustoimintavuoden logo.

- **Osuustoiminta-aatteen ja perinteen opettamisen** tulee sisältyä opetussuunnitelmaan kaikilla kouluasteilla. Se on paras tapa luoda ymmärrystä osuustoiminnan identiteetistä ja viesteistä niin laajalle määrälle ihmisiä kuin mahdollista.
- Tarvitaan myös koulutusohjelmia, joissa tulevat johtajat kuulevat osuustoiminnan identiteetistä. Tämän tulee olla osa paljon laajempaa osuustoimintaidentiteetin edistämistä **kaupallisissa oppilaitoksissa ja ammatillisissa organisaatioissa**. Teorioiden, tiedon ja ideoiden tutkimusta ja kehitystä tulisi edistää ja laajentaa niin, että luodaan yhteistyötä esimiesten, ammatinharjoittajien ja akateemisen väen välillä.
- On tärkeää **seurata osuustoimintaviestinnän yleistä vastaanottoa** tekemällä markkinatutkimuksia ja käyttämällä kohderyhmiä eri maissa.
- **Osuuskuntien välistä solidaarisuutta** pitää vahvistaa. Suuremmat osuuskunnat voisivat säästää osan tuotoistaan ja tukea näillä varoilla uusien ja pienten osuuskuntien kehitystä.
- Kahdessa edeltävässä luvussa on jo tuotu esiin Ohjelmassa tehty ehdotus: tulevina vuosina osuustoimintasektorin tulisi pyrkiä siihen, että **osuuskunnat samaistetaan sekä osallistumiseen että kestäväan kehitykseen**. On myös annettavat tunnustusta osuuskuntien panokselle globaalin turvallisuuden parantamisessa.
- Kannattaa myös harkita **osuustoiminnallisen maailmanperintölistan luomista**, jonka avulla kiinnitetään huomiota osuuskuntien historialliseen vaikutukseen.

4. LAINSÄÄDÄNNÖLLINEN KEHYS

”VARMISTAA, ETTÄ YHTEISKUNNALLISET TOIMINTAPUITTEET TUKEVAT OSUUSKUNTIEN KASVUA”

Voisi olettaa, että osuuskuntien suosio kasvaa, kun ihmiset alkavat ymmärtää, että osuuskunnat toimivat pitkän aikavälin näkökulmasta eivätkä hae pikavoittoja. Mutta näin tapahtuu vain, jos poistetaan nykyiset kasvun esteet. Yksi tekijä on osuustoimintayritysten perustamisprosessi erilaisten lainkäyttöalueiden piirissä, ja tämä prosessi on yleensä osa kansallista lakia.

Näkemyks, että osuuskunnat ovat marginaalinen yritysmuoto, ei ole suinkaan harvinainen. Usein ei tarkasti ymmärretä, miten osuuskunnat toimivat tai minkälaisia hyötyjä ne tarjoavat. Epäselvyyttä lisää se, että liike-elämään siirtyvät saavat yleensä liian vähän opetusta ja koulutusta osuustoiminnasta. Nämä tekijät myötävaikuttavat osaltaan siihen, että luodaan taloudellisia, lainsäädännöllisiä ja sääteleviä infrastruktuureja, jotka on suunniteltu etupäässä yhdentyyppiselle yritysmuodolle.

Nämä yritykset ovat tuloskeskeisiä, osakkaiden omistamia yrityksiä, eivätkä niille laaditut infrastruktuurit sovellu aina osuuskunnille. Harvoilla mailla on hyvä osuuskuntia koskeva lainsäädäntö.

Osuuskuntien on itsensä kannalta tärkeää välttää taipumusta kopioida sijoittajaomisteisten yritysten operatiiviseen toimintaan, johtamiseen ja hallintoon liittyviä käytäntöjä, jotka eivät ota huomioon osuuskuntien erityiskysymyksiä.

Kopioiminen saattaa usein olla helpompi vaihtoehto, kun toimitaan sijoittajaomisteisille yrityksille tarkoitetun infrastruktuurin piirissä. Mutta jos osuuskunnat eivät vastusta tällaista käyttäytymistä ja taistele oikeudenmukaisen tunnustuksen ja kohtelun puolesta, ne vaarantavat oman erityislaatuisuutensa ja kaupalliset etunsa. Tässä asiassa tulee tukea ja rohkaista osuuskuntien johtoa.

Venetsiassa pidetyn osuustoimintakonferenssin²⁹ loppuraportissa edellytetään ”sääntelyjärjestelmää ja tukitoimia, jotka ovat sopusoinnussa osuustoimintamallin kanssa ja edistävät sen kehittymistä”. Tällä vaatimuksella on aikaisempaakin historiaa. Esimerkiksi YK:n päätöslauselmassa 56/114³⁰ patistetaan hallituksia muun muassa rohkaisemaan ja helpottamaan osuuskuntien perustamista ja ryhtymään asianmukaisiin toimiin, jotta luodaan kannustava ja aktivoiva ympäristö osuuskuntien kehittämiseksi. Toinen esimerkki on ILO:n suositus 193.³¹

Tärkeä lainsäädännöllinen näkökohta on varmistaa, että osuuskuntiin vaikuttava lainsäädäntö tukee ja suojaaa osuustoiminnan identiteettiä. Jokaisen lainkäyttöalueen tulee suunnitella lainsäädäntönsä tavalla, joka ottaa huomioon osuuskuntia koskevat periaatteet.

ILO - KANSAINVÄLINEN TYÖYHTEISÖ

Edistääkseen osuuskuntia koskevaa suositustaan vuodelta 2002 (ILO:n Suositus 193) Kansainvälinen Työjärjestö antaa mm. seuraavia ehdotuksia:

- Hallitusten tulee luoda kannustava ympäristö ja lainsäädäntö, joka on sopusuhteissa osuuskuntien luonteen ja toiminnan kanssa ja jota ohjaavat osuuskunnalliset arvot ja periaatteet.
- Otetaan käyttöön osuuskuntien mahdollisuuksia edistäviä toimenpiteitä kaikissa maissa riippumatta niiden kehitystasosta. Näitä toimenpiteitä ovat mm. tuloja synnyttävien aktiviteettien ja työllisyyden luominen, henkilöstön kykyjen ja yhteistyötietämyksen kehittäminen, liiketoimintamahdollisuuksien parantaminen, säästöjen ja investointien lisääminen sekä sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin edistäminen.
- Edistetään osuuskuntien mainetta yhtenä taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen tukipylväänä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.
- Hallitusten tulee järjestää osuuskunnille helpompi pääsy tukipalvelujen, investointirahoituksen ja lainansaannin piiriin.

Yksi Kansainvälisen osuustoimintavuoden 2012 suurimpia menestyksiä on se, että päättäjät ja lainsäätäjät ovat lopultakin heräämässä siihen, että osuuskunnat ovat erilaisia. Jo tästä on syytä olla tyytyväinen. Lainsäätäjille ja -valvojille täytyy kuitenkin tarjota tukea, jos tämä kiinnostus halutaan viedä käytäntöön.

Täytyy kuitenkin korostaa, että Ohjelman toteuttaminen ei tarkoita erityiskohtelun, avustusten tai palvelusten pyytämistä. Osuuskunnat eivät enää ole riippuvaisia hallitusten avusta sen enempää kuin mikään muukaan liiketoiminnan muoto. Mutta mikään yritystoiminta ei elä sääntelyn ulottumattomissa ja liiketoiminnan kasvu on aina riippuvainen sääntöjen ja menettelytapojen rakenteesta. Paljolti historiastaan johtuen osuuskunnat ovat onnistuneet, vaikka lainsäädännön kehykset on usein laadittu osakeyhtiöitä varten. Osuuskuntasektori ei nyt odota tai pyydä mitään erikoisasemaa muihin yritysmuotoihin nähden. Se tavoittelee sitä, että hallitukset ja lainlaattijat kunnolla ymmärtävät, millaisia taloudellisia ja yhteiskunnallisia etuja osuustoimintayritys voi tuoda mukanaan³². Tämän ohella osuustoimintasektori tavoittelee asianmukaista toimintaympäristöä, joka ottaa huomioon tämän ja puhuttelee laajempaa omistumuotojen joukkoa kuin tällä hetkellä.³³

Zomerrapport Nederlandse supermarkten

1.	Peilert	7.67
2.	Deen	7.66
3.	Supercoop	7.56
4.	Deen	7.56
5.	Deen	7.49
6.	Jan Linders	7.48
7.	M.C.B.	7.48
8.	Deen	7.44
9.	Deen	7.40
10.	Deen	7.39
11.	Deen	7.37
12.	Deen	7.36
13.	Deen	7.35
14.	Deen	7.35
15.	Deen	7.35
16.	Deen	7.32

Vuonna 2009 Intian hallitus korjasi perustuslakiaan lakiesityksellä (111), jolla oikeudesta perustaa osuustoimintayritys tehtiin perusoikeus. Hallitus antoi myös oikeuden perustaa erikoisviraston, joka voi hoitaa osuustoiminnallisten yhteisöjen valintaa.

<http://agricoop.nic.in/cooperation/hpcc2009new.pdf>

TAVOITE

Ei ole olemassa yhtä kaikkiin maihin sopivaa lainsäädäntömallia, joka sopisi kaikille osuuskunnille. Lainsäädäntö, joka koskee osuuskuntien perustamista ja sitä, kuinka niitä käsitellään verrattuna muihin organisaatioihin, on osa kansallista lainsäädäntöä ja sellaisena sitä pitää analysoida. Siksi niihin pitää pyrkiä vaikuttamaan suoraan kansallisella tasolla YK:n suositusten pohjalta. Hyvistä kansallisista perustamis- ja säätelyjärjestelmistä voidaan ottaa esimerkkiä. Kansalliset elimet voivat ICA:n tuella pyrkiä muuttamaan huonoja toimintaedellytyksiä paremmiksi.

Sen lisäksi, että ICA arvioi osuuskuntien perustamiseen liittyvää lainsäädäntöä eri maissa, sen tehtäviin kuuluu myös tuottaa näyttöä osuuskuntien yhteiskunnallisesta arvosta ja kestävästä kehityksestä (katso kappale 2: Kestävä kehitys). Tämä edistää hallitusten halua tukea osuuskuntia etenkin finanssikriisin aikana, jolloin monet valtiot etsivät uusia sosiaaliturvan ja yhteiskunnallisen huolenpidon malleja. Osuuskunnat ovat usein tehokkaampia kuin sijoittajaomisteiset yritykset, kun otetaan huomioon ”sosiaalinen” arvo, ja se, että osuuskunnat edistävät merkittävästi yhteistä hyvää.

Yllämainitun perusteella voidaan pohtia, miten nykyisiä kansallisia lakeja sovelletaan osuuskuntien kohdalla ja antaako panostus yhteisen hyvän edistämiseen osuuskunnille oikeutuksen erityiskohteluun. Näin voisi tapahtua esimerkiksi verolaissa³⁴ tai kilpailu- ja antitrustilaissa. Se voisi myös vaikuttaa säätelain soveltamiseen, esimerkiksi pääoman hankkimiseen, ja lakeihin, jotka koskevat valtioiden kanssa tehtäviä sopimuksia.

Lainsäädännön merkitystä ei sovi aliarvioida, sillä nykyisin osuuskunnat voivat olla epäedullisemmassa asemassa kuin muut yritykset. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita kilpailu- ja antitrustilait, joita on vähitellen otettu käyttöön monilla aloilla. Niiden tavoitteena on etupäässä estää

omaksi hyödykseen toimivia yksityisiä yrityksiä käyttämästä häikäilemättä hyväkseen hallitsevaa tai monopoliasemaansa ja vahingoittamasta yhteisön etua kontrolloimalla tuotteiden ja palvelujen saatavuutta. Mutta se, onko asianmukaista soveltaa näitä lakeja samalla tavalla osuuskuntiin, jotka ovat yhteisöjen perustamia ja

joiden tavoitteena on varmistaa yhteisön oma tuotteiden ja palvelujen saanti, antaa aiheen erilliseen pohdintaan. Toinen esimerkki ovat hankintalait, joita sovelletaan julkisten palvelujen ulkoistamisessa. Säännöissä, jotka on luotu edistämään avointa ja läpinäkyvää kilpailua tällaisten palvelujen tuottamisessa, pitäisi huomioida kaikki oleelliset tekijät.

MITEN NÄIHIN TAVOITTEISIIN PÄÄSTÄISIIN?

MAHDOLLISET TAI SUUNTAA-ANTAVAT TOIMENPITEET

- **Rekisterien laatijoille ja säätelijöille voidaan tarjota apua**
 - luomalla rekisteröitsijöiden ja lainsäätäjien kansainvälinen verkosto³⁵
 - kehittämällä ohjeet sille, miten osuustoimintaperiaatteita sovelletaan
- **Voidaan antaa apua kansanedustajille, lainsäätäjille ja päättäjille** tekemällä vertaileva tutkimus siitä, miten lakeja sovelletaan osuuskuntiin eri hallintoalueilla.
 - Esimerkiksi vuonna 2009 ICA Americas julkaisi asiakirjan, jossa esitettiin kehyslaki Latinalaisen Amerikan maille. Lailla päivitettiin aikaisempi versio vuodelta 1988³⁶. Kehyslaki ei ole malli, jota muiden maiden lainsäätäjät kopioivat. Sen tarkoitus on antaa juridiikkaan, akateemiseen tutkimukseen ja vertailevaan lakiin perustuva ohjeistus osuustoimintaa koskevalle lainsäädännölle.
 - Toinen esimerkki on aloite perustaa eurooppalaisen osuustoimintalain tutkimusryhmä (Study Group on European Co-operative Law SGECOL), joka tarkastelee eurooppalaisen osuustoimintalain periaatteita (Principles of European Co-operative Law PECOL) ensimmäisenä tutkimusprojektinaan³⁷. Tutkimusryhmän yleisenä tavoitteena on tehdä vertailevaa tutkimusta osuustoimintalaista Euroopassa ja edistää siten tietoisuutta ja ymmärrystä osuustoimintalaista lainsäädännön, akateemisten ja hallinnollisten yhteisöjen piirissä niin kansallisella, eurooppalaisella kuin kansainvälisellä tasolla. Työryhmä pyrkii saavuttamaan tämän tavoitteen erilaisten osuustoimintalakiin liittyvien tutkimushankkeiden kautta ja se aloittaa työnsä eurooppalaisen osuustoimintalain periaatteiden luonnoksella.
- Sisällytetään osuustoiminta **globaaleihin kehitysinstituutioihin** kuten Maailmanpankkiin sekä valtioiden välisiin päätöksentekoielmiin kuten G8:aan ja G20:een.
- Kehitetään kykyä vastata mahdollisuuksiin, joita osuustoiminnalle syntyy globaalien ja alueellisten **poliittisten tapahtumien ja muutosten** johdosta.
- Osuuskuntien yhteiskunnallisesta ja yleisestä hyödystä **voitaisiin julkaista aineistoa**. Tätä ja alan kirjallisuutta voitaisiin käyttää perusteluna osuuskuntien asianmukaiselle kohtelulle lainsäädännössä eri oikeudenkäyttöaloilla ja erilaisissa taloudellisen kehityksen vaiheissa.
- Kuten aiemmin kappaleessa *Identiteetti* on mainittu, on tarpeen **määritellä**, mitä osuuskunta tarkoittaa. Tämä on tärkeä, jotta voidaan varmistaa, että kansallinen lainsäädäntö ottaa huomioon myös eri osuuskuntamuodot. Sillä on eroa onko kyseessä yhteiskunnallista ja yleistä hyötyä edistävä osuuskunta vai sellainen, joka täyttää vain osuuskunnan minimimääritelmän. Tämä on tärkeää tilanteissa, joissa osuuskunnalle suodaan esimerkiksi erityiskohtelu finanssi- ja säätelyasioissa.³⁸

“alan kirjallisuutta voitaisiin käyttää perusteluna osuuskuntien asianmukaiselle kohtelulle”

- Kehitetään työkalu, jolla **arvioidaan kansallista lainsäädäntöä** ja kuinka laajasti se antaa osuuskunnille mahdollisuuksia ja tukee osuustoimintaa. Voidaan koota lainkäyttöalueiden vertailutaulukko, jossa on esitetty vahvemmat ja heikommat lainsäädännöt. Tämä saattaisi olla hyvä tapa saada näkyviin eniten huomiota ja muutosta kaipaavat lainkäyttöalueet ja maat sekä tarjota tilaisuuden ryhtyä toimiin niiden korjaamiseksi.
- Perustetaan **osuustoimintatiedon datapankki**, joka mittaa ja kuvaa osuuskuntien vaikutusta yhteiskunnassa ja helpottaa tiedon jakamista.

5. PÄÄOMA

“MAHDOLLISTAA OSUUSPÄÄOMAN HANKKIMINEN TAATEN JÄSENTEN SANANVALLAN”

Yritykset eivät voi toimia ilman pääomaa eivätkä osuuskunnat ole mikään poikkeus. Ne ottavat lainaa ja täyttävät vaatimukset käyttöpääomasta kuten muutkin ja myös osuuskuntien on kyettävä rahoittamaan liiketoimensa pitkällä aikavälillä. Tähän ne yleensä tarvitsevat jonkinlaista pitkäaikaista riskipääomaa tai tappioita kattavaa pääomaa. Osuuspääoma tulee jäseniltä yleensä joko osuusmaksun muodossa tai jakamattomina voittovaroina (rahastot).³⁹ Luonteensa mukaisesti yrityksen varannot kertyvät vähitellen eikä niitä tietenkään ole käytettävissä aloitusvaiheessa. Historiallisesti esimerkiksi osuuspankkeja rahoitettiin jäsenten tekemillä käteistalletuksilla ennen kuin suuret liikepankit tyydyttivät tämän tarpeen. Jäsenet pitivät säästönsä osuuskunnassa ja he saattoivat nostaa niitä tarvittaessa.

Jäsenten liittyessään maksama osuusmaksu ei enää riitä tyydyttämään osuuskunnan oman pääoman tarvetta eikä se tavallisesti tarjoa riittävän vakaata pohjaa liikeyrityksen rahoitukseen. Osuuskunnilla on kuitenkin usein vaikeuksia saada pääomaa vapailta markkinoilta.⁴⁰

Sijoittajaomisteiset yritykset hankkivat pääomaa niiltä, jotka etsivät rahallista tuottoa. Tämä voi tapahtua osinkotuloina tai pääoman kasvuna yrityksen arvosta tietyn ajan kuluessa, tai näiden kahden yhdistelmänä. Perinteinen ”osakepääoma” tarjoaa nämä edut ja se perustuu periaatteeseen, että yhden osakkeen omistus oikeuttaa sijoittajan vastaavaan osuuteen yhtiön pääoma-arvosta sekä suhteutettuun osuuteen voitoista, jotka on jaettu osinkoina.

Osuuspääoma on erilaista.⁴¹ Ensiksi, jäsen on yleensä oikeutettu saamaan osuuskunnalta takaisin vain nimellisarvon verran, eli sen mitä on maksanut osuusmaksuna. Siksi jäsen ei ole oikeutettu osuuteen osuuskunnan arvonnoususta. Toiseksi, vaikka osuuskunnat voivat maksaa korkoa pääomalle, jäsenet saavat kolmannen osuustoimintaperiaatteen mukaan vain ”rajoitetun korvauksen, jos mitään, pääomalle joka on

”Tarvitsemme pääomaa, joka on sosiaalisesti rakentavaa eikä hävittävää sekä vakauttavaa eikä horjuttavaa. Tarvitsemme pääomaa, joka on maltillista, rajallista ja suunnattu tyydyttämään inhimillisiä tarpeita ei inhimillistä ahneutta. Osuuspääoma on rakentavaa, vakauttavaa ja maltillista. Maailma tarvitsee enemmän osuuspääomaa ja keinoja, joilla suunnata säästöjä niin, että niistä ei tule sijoitus- vaan osuuspääomaa.”

Webb and others (2010) Co-operative Capital: What it is and Why our World Needs It

maksettu jäsenyyden ehtona”. Siinä määrin, kun voittoa tai ylijäämää jaetaan jäsenille, se tehdään suhteessa jäsenten yhteisön kanssa käymään kauppaan.

Kun osuuspääomaa verrataan yritysten osakepääomaan, se ei tarjoa sijoittajille vastaavia taloudellisia etuja. Tästä johtuen se ei ole taloudellisesti yhtä houkuttelevaa ja kiinnostaa sijoittajia siksi heikosti.

Mutta ero onkin siinä, mitä osuuskunnat voivat tarjota yhteiskunnalle eikä vain voittoa tavoitteleville sijoittajille. Kun osuuskuntia ja sijoittajaomisteisten yritysten laajempia vaikutuksia verrataan toisiinsa tästä näkökulmasta, on osuuskunta varteenotettava sijoituskohte. Mutta kuinka tämä asia saadaan viestittyä mahdollisille rahoittajille?

MIKÄ ON TAVOITE?

Tästä aiheesta on helppo tehdä monimutkainen ja tekninen. Pohjimmiltaan kyse on siitä, että sovitetaan yhteen kansalaisten sekä yritysten tarpeet. Ihmiset tarvitsevat turvallisen paikan varallisuudelleen, jota eivät tarvitse juuri nyt, mutta kylläkin tulevaisuudessa. Yritykset taas tarvitsevat pääomaa kehitykseensä sekä vastaamaan vaihtuviin tarpeisiin.

Viimeisen 150 vuoden ajan ihmiset ovat muuttuneet yhä enemmän sijoittajiksi. "Sijoittaminen" tarkoittaa yleensä sitä, että sijoitetaan rahaa jonnekin, missä se tavoittelee parasta mahdollista tuottoa. Tätä sanaa käytetään yleensä, kun rahaa laitetaan yritysosakkeisiin. Kehittyneissä talouksissa ihmisistä on tullut sijoittajia, joko tarkoituksella tai vahingossa, koska heillä on eläkesäästöjä ja muita rahoitustuotteita kuten vakuutuksia. Voittojen maksimoinnista säästöillämme on tullut normi, jota emme kyseenalaista. Mutta viimeisten neljän vuoden aikana taloudellinen epävakaus on paljastanut tämän mallin heikkouden – nyt tarvitaan vaihtoehtoja.

Menestyksellisen mallin löytäminen ei tarkoita vain sitä, että muutetaan tapaa, jolla yritykset toimivat, esimerkiksi perustamalla osuuskuntia, jotka todennäköisemmin tyydyttävät ihmisten tarpeet pitkällä aikavälillä. On myös muutettava ihmisten käyttäytymistä. Ihmisten on lakattava toimimasta kuin sijoittajat, jotka pyrkivät maksimoimaan voittonsa. Jos haluamme paremman maailman, meidän on sijoitettava rahamme sinne, missä ne todennäköisemmin rakentavat parempaa maailmaa.

Onneksi on jo vahvaa näyttöä siitä, että ihmiset ovat muuttamassa rahankäyttöään. Asenteet varallisuuteen ja rahaan ovat muuttumassa.⁴² Elämme suuren muutoksen aikaa, jolloin yleiset asenteet ja toiminnan perusteet ovat muuttumassa.

Pääomainstrumenttien on oltava sopusoinnussa nykyään vallitsevien asenteiden kanssa. Tavoite on siis esittää uskottava ehdotus osuustoiminnan tulevaisuudesta, jonka ihmiset voivat tunnistaa, ymmärtää ja johon he uskovat (Kts luku 3). Sitten tarjotaan oikea mekanismi, jolla ihmiset voivat käyttää varojaan turvatakseen tämän tulevaisuuden. Kyse on sellaisesta rahoitusesityksestä, joka antaa tuottoa, mutta ei tuhoa osuustoiminnan identiteettiä. Se antaa ihmisille mahdollisuuden käyttää varojaan silloin, kun he niitä tarvitsevat. Se tarkoittaa myös, että tutkitaan laajempia mahdollisuuksia saada pääomaa perinteisen jäsenyyden ulkopuolelta tinkimättä jäsenkontrollista.

Olennaisia ovat sellaiset tarkoituksenmukaiset rahoitusinstrumentit, joilla ihmiset voivat rahoittaa osuuskuntia. Yritykset ovat tutkineet tätä jo paljon, mutta osuustoiminnan alueella ei aikaa ja energiaa ole käytetty samoin. Tarvitaan sellaisia instrumentteja, joilla osuuskuntaa voidaan pääomittaa ja joille voidaan myös maksaa tuottoa ja jotka

- tarjoavat vakaan perustan osuuskunnan liiketoiminnalle
- tarjoavat rahoittajalle sopivan "ulos pääsyyn" silloin, kun osakemarkkinat eivät sovi
- ei heikennä tai horjuta osuuskunnallista luonnetta, kuten jäsenvalvontaa ja sitoutumista osuustoiminnalliseen identiteettiin.

MITEN NÄMÄ TAVOITTEET SAAVUTETAAN?

MAHDOLLISIA TAI SUUNTAA-ANTAVIA TOIMENPITEITÄ

- Jäsenet edistävät ja kannustavat yleisesti osuuskuntien **rahoitusta**
- Varmistetaan, että osuuskunnilla on esittää **selkeä ehdotus** rahoittajille
- Edistetään **ajatusten ja ideoiden vaihtoa** toimialueiden välillä, kun on kyse pääoma- ja rahoitusinstrumenteista
- Kehitetään uudenaikainen, yleinen **rahoitusväline**, jota pidetään riskipääomana ja joka vastaa osuuskuntien ja rahoittajien tarpeisiin
- Kehitetään yleiseen malliin joukko muunnelmia, jotka sopivat erikokoisille osuuskunnille ja sektoreille
- Sellaisten instituutioiden tunnistaminen, jotka voivat toimia pääomien **kokoajina tai välittäjinä** yrityksille (suurille ja pienille)
- Hyödynnetään **Global Development Co-operative Fundia** (Kansainvälinen osuuskuntien kehittämisrahasto) osoittamaan, että osuuskuntaan voi sijoittaa
- Tehdään **tutkimusta muuttuvista asenteista ja motivaatiosta**, jotka liittyvät rahoitukseen sekä uusien rahoitusinstrumenttien luomiseen
- Tarkastellaan riskejä ja mahdollisuuksia, joita tytäryhtiöitten ja **muiden hybridirakenteiden** käyttö aiheuttaa, sekä
- miten osuustoiminnallisten ryhmittymien tai klustereiden luominen vaikuttaa pääoman hankkimiseen
- Luodaan osuuspääomasta **innostava malli** velka- ja voittoa tavoittelevaan pääomaan verrattuna
- Luodaan osuustoiminnalle omat **tunnusluvut** mittaamaan kasvua ja suorituskykyä
- Puolletaan **kirjanpitonormeja**, jotka tunnistavat osuustoimintamallin ainutlaatuiset ominaisuudet
- Nopeutetaan **kansainvälistä kauppaa osuuskuntien välillä** erilaisilla meklarijärjestelyillä ja palveluja jakamalla

JOHTOPÄÄTÖS

VISIO VUODELLE 2020: OSUUSTOIMINNAN VUOSIKYMMENEN OHJELMA ON ROHKEAN MÄÄRÄTIE TOINEN.

Kun osuustoiminnan pioneerit ensimmäisiä kertoja toteuttivat uusia ideoitaan, nuo ideat antoivat ihmisille keinon tyydyttää tarpeensa siinä, missä sijoittajaomisteiset yritykset olivat epäonnistuneet.

Nykyisin noita ideoita tarvitsevat kaikki. Perinteinen kaupankäyntitapa on ollut pettymys globaalille yhteisölle, kun voitot ja kasvu ovat tärkeämpiä kuin kestävä kehitys ja joidenkin henkilökohtainen etu on tärkeämpi kuin kaikkien yhteinen etu.

Osuustoiminnan ideat toimivat, mutta useimmat ihmiset eivät tiedä sitä. Tämä Ohjelma on kunnianhimoinen pyrkimys kirkastaa osuustoiminnan viestiä ja levittää sitä kansainväliselle yhteisölle, joka ei vielä ymmärrä osuustoiminnan mahdollisuuksia.

Ohjelma pyrkii antamaan kaikille – naisille ja miehille, vanhemmille ja nuorille - välineitä, joilla ne voivat toteuttaa itsensä ja viedä käytäntöön ideoitaan.

Kansainvälinen osuustoimintavuosi toimi katalyyttinä osuuskunnille ja ihmisille, jotka uskovat osuustoiminta-aatteeseen. Siitä tuli alusta, jolta laukaistiin käyntiin Osuustoiminnan Kehityksen Vuosikymmen. Aika ja tilanne vaativat kunnianhimoista lähestymistapaa ja siksi ICA on ottamassa käyttöön näin haastavan Ohjelman.

Tämä on dokumentti, jota ICA ei voi yksinään viedä eteenpäin. ICA:lla on toki oma osansa hoidettavana ja se pyrkii kaikin tavoin vastaamaan esitettyihin haasteisiin.

Jotta Ohjelma kuitenkin olisi tarkoituksenmukainen

ja tehokas, se tulee ottaa käyttöön kansallisella tasolla, yksittäisissä yhteisöissä ja kaikkien ihmisten keskuudessa, jotka uskovat osuustoiminnalliseen yritysmuotoon. Osuuskuntien

tulee näyttää tietä tekemällä yhteistyötä keskenään.

Jokaisella meistä on nyt oma roolimme vuoden 2020 vision toteuttamisessa.

KANSAINVÄLINEN OSUUSTOIMINTALIITTO

Kansainvälinen osuustoimintaliitto (ICA) on itsenäinen, hallituksista riippumaton järjestö, joka perustettiin vuonna 1895 yhdistämään, edustamaan ja palvelemaan osuuskuntia kaikkialla maailmassa. Se tarjoaa globaalin äänen sekä areenan, missä on saatavilla tietoa, asiantuntemusta ja järjestettyä toimintaa sekä osuuskunnille että osuuskunnista.

ICA:n jäsenet ovat kansainvälisiä ja kansallisia osuustoimintajärjestöjä, jotka edustavat monia toimialoja kuten maatalous, pankkitoiminta, kuluttajat, kalatalous, terveys, asuminen, vakuutusala sekä työntekijät. ICA:lla on jäseniä yli sadassa eri maassa ja ne edustavat miljardia kansalaista ympäri maailman. Sata miljoonaa ihmistä työskentelee paikallisissa osuuskunnissa.

KELLOGG COLLEGE

KESKINÄISEN JA HENKILÖSTÖOMISTEISEN LIIKETOIMINNAN KESKUS

Keskuksen sijaintipaikka on Kellogg, joka on Oxfordin yliopiston yksi suurimmista ja kansainvälisimmistä korkeakouluista. Kellogg College tukee yliopiston elinikäisen oppimisen työtä ja antaa varttuneemmille ja osa-aikaisille opiskelijoille mahdollisuuksia jatko-opintoihin ja ammatilliseen kehitykseen.

Päättäjät, yliopistollisen koulutuksen saaneet ja kansalaiset laajemminkin osoittavat kasvavaa kiinnostusta osuuskuntien ja keskinäisten yhtiöitten sidosryhmien osallistavaan lähestymistapaan. Suuret muutokset Yhdistyneessä Kuningaskunnassa sekä maailmantaloudessa ovat vahvistaneet osuuskuntien ja keskinäisten yhtiöitten liiketoiminnan merkitystä niiden korkeatasoisen yritysetiikan, yhteiskuntavastuun ja pitkäaikaisten kestävän kehityksen strategioitten ansiosta. Tämä muuttunut ympäristö tarjoaa ennennäkemättömän mahdollisuuden toimia mielipidejohtajana, kunhan se perustuu asiantuntijuudelle, joka pohjaa korkean tason tutkimukseen sekä analyysiin ja jota vahvistaa tiukka opetussuunnitelma alalla vaadittavista työsuorituksista.

Keskinäisen ja henkilöstöomistaiseen liiketoiminnan keskuksessa Oxfordissa tärkeimmät alat ovat tutkimus ja ammatillinen kehitys. Niihin perehdytään räätälöidyillä kursseilla sekä opinto-ohjelmissa, jotka keskittyvät liike-elämän tarpeisiin osuuskunnissa

ja keskinäisissä yhtiöissä. Keskus on sitoutunut soveltamaan tietoa ja levittämään sitä. Se järjestää myös konferensseja, seminaareja ja vierailuluentoja sekä edistää verkostoitumista ja pitkäaikaista ja menestyksellistä kumppanuutta Oxfordissa sekä sen ulkopuolella. Keskuksen tavoitteet ovat:

- Tuottaa tutkimusta siitä, mitä osuustoiminta- ja keskinäiset yhtiöt ovat alallaan saaneet aikaan
- Luoda opetussuunnitelma, joka liittyy läheisesti ko. yritysten tarpeisiin ja niiden nykyisten ja tulevien johtajien kehitykseen
- Kannustaa keskustelua ja edistää uudenlaista ajattelua osuustoiminnasta ja keskinäisistä yhtiöistä
- Tehdä yhteistyötä olemassa olevien osuuskuntien ja keskinäisten yritysten asiantuntijoiden kanssa sekä luoda maailmanlaajuinen verkosto, jossa on mukana tutkijoita, ammatinharjoittajia sekä päättäjiä

VIITTEET

1. Päätöslauselma A/RES/64/136
2. Nämä sisältävät: konferenssin "Promoting the Understanding of Co-operatives for a Better World", järjestäjä Euricse ja ICA:n Venetsian konferenssin (<http://eurics.eu/en/news/venice-2012-final-declaration>); Dunsanyn julkilausuma maatalousosuuskunnille (http://fao.org/fileadmin/user_upload/corp_partnership/docs/Dunsany_Declaration_for_Rural_Co-operative_Development_FINAL.pdf); Kansainvälisen osuustoiminnallisen pankkiliiton julkilausuma (<http://2012.coop/en/media/library/member-publication/resolution-international-co-operative-banking-association-2012>); julkilausuman osuuskuntien kansainvälisestä kokouksesta Quebecissä (<http://www.2012intlsummit.coop/site/communication/declaration/en>); julkilausuman Imagine 2012 kansainvälisestä konferenssista osuustoiminnan taloudesta (<http://www.imagine2012.coop/wp-content/themes/twentyten/document/Declaration-Imagine2012%20ICA.pdf>); ja julkilausuman kansainvälisestä terveysalan osuuskuntien foorumista (<http://ihco.coop/2012/10/13/quebec-ihcf-2012-declaration/>)
3. Katso ESPAS (2011) Global Trends 2030: Citizens in an Interconnected and Polycentric World (http://www.iss.europa.eu/uploads/media/ESPAS_report_01.pdf)
4. Kuten kappaleessa 3 on selitetty, käytämme sanaa "osallistuminen" lyhenteenä siitä ainutlaatuisesta osuustoiminnallisesta lähestymistavasta, jonka kautta yksittäiset ihmiset omistavat osuuskuntansa ja osallistuvat sen demokraattiseen hallintoon.
5. Katso osuuskunnallisen identiteetin julkilausuma
6. Cook, J., S., J. Michie ja D. Nash (2003), Trust Rewards: realising the mutual advantage, Mutuo, Lontoo; J. Michie ja C. Oughton (2002), Employee Participation and Ownership Rights, Journal of Corporate Law Studies, Vol. 2, No. 1, pp. 143-159; J. Michie ja C. Oughton (2003), HRM, Employee Share Ownership and Corporate Performance, Research & Practice in HRM, Vol. 11, Issue 1, pp. 15-36; J. Michie ja M. Sheehan (1999), No Innovation without Representation? An analysis of participation, representation, R&D and innovation, Economic Alaysis, Vol. 2, No. 2, pp. 85-97; sekä J. Michie ja M. Sheehan (2005), Business Strategy, Human Resources, Labour Market Flexibility, and Competitive Advantage, International Journal of Human Resource Management, Vol. 16, No. 3, pp. 448-468; International Joint Project on Cooperative Democracy (1995) Making Membership Meaningful: Participatory Democracy in Cooperatives. Centre for the Study of Co-operatives, University of Saskatchewan; Kurimoto, A. (2010) Changing Patterns of Membership Participation. In Hasumi et al (toim.) Consumer Co-ops in Japan: Challenges and Prospects in Transitional Stage. Consumer Co-operative Institute of Japan, Tokio.
7. J. Birchall & R Simmons (2009) Co-operatives and poverty reduction: evidence from Sri Lanka and Tanzania
8. Pateman, C. (1970) Participation and Democratic Theory, Cambridge: Cambridge University Press
9. Co-operatives UK: The UK's Co-operative Economy 2011 (http://www.uk.coop/sites/default/files/docs/the_co-operative_economy_2011.pdf)
10. ESPAS (2011) Global Trends 2030: Citizens in an Interconnected and Polycentric World (http://www.iss.europa.eu/uploads/media/ESPAS_report_01.pdf)
11. Paul Mason (2012) Why it's kicking off everywhere: the new global revolutions
12. Cornel West, filosofi, akateemikko ja aktivisti (http://www.democracynow.org/blog/2011/9/29/cornel_west_on_occupy_wall_street_its_the_makings_of_a_us_autumn_responding_to_the_arab_spring)
13. Katso R. Murray (2010) Co-operation in the Age of Google, P. Skinner (2012) Open Co-operation: Towards a Blueprint for a Co-operative Decade. R. Murray (2010) Co-operation in the Age of Google (<http://www.uk.coop/ageofgoogle>)
14. Pestoff, V.A. (1998) Beyond the Market and State: Social Enterprises and Civil Democracy in a Welfare Society; Aldershot, UK & Brookfield, NJ: Ashgate
15. R.Wilkinson & K.P.Pickett (2010) The Spirit Level; Lontoo & New York: Penguin
16. M. Porter & M. Kramer (2011) Creating Shared Value. Harvard Business Review, Tammi-helmikuu 2011
17. Suomenos Wikipedian määritelmän alkuosasta <http://en.wikipedia.org/wiki/Sustainability>
18. J.Michie (2011), Promoting Corporate Diversity in the Financial Services Sector, Policy Studies, Vol. 32, Issue 4, pp. 309-23
19. W.Lazonick & M. O'Sullivan (2000) Maximizing shareholder value: a new ideology for corporate governance. Economy & Society, Vol. 29, Issue 1, pp. 13-35
20. H. Hesse & M. Chihak (2007) Co-operative Banks and Financial Stability, IMF; G. Ferri (2012) Credit Co-operatives: Challenges and opportunities in the new global scenario. EURICSE työjulkaisu numero 032/12. H. Hesse & M. Chihak (2007) Co-operative Banks and Financial Stability, IMF <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp0702.pdf>; G.Ferri(2012) Credit Co-operatives: Challenges and opportunities in the new global scenario. EURICSE työjulkaisu numero 032/12 <http://euricse.eu/en/node/2044>
21. Ownership Commission (2012) Stewardship, Diversity & Plurality. (http://ownershipcomm.org/files/ownership_commission_2012.pdf)
22. R. Putnam (2000) Bowling Alone; Lontoo & New York: Simon & Schuster
23. Italian esimerkit, katso www.euricse.eu, Japanin esimerkit katso Pestoff V.A. (2008) A Democratic Architecture for the Welfare State, Chapter 7, Routledge; Kurimoto A. (2003) Co-operation in Health and Social Care: Its Role in Building Communities, Mark Lyons ja Samiul Hasan (toim.) Social Capital in Asian Sustainable Development Management, Nova Science Publishers Inc., New York

24. YK:n päätöslauselma 56/114, otettu käyttöön joulukuussa 2001 (http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/56/114)
25. ILO:n osuustoimintasektori (2012) Sustainable Energy Co-operatives (luonnos), Geneve
26. G. Mulgan (2010) Measuring Social Value, Stanford Social Innovation Review; New Philanthropy Capital (2012) Principles into Practice: How charities and social enterprises communicate impact.
27. L. Saisset et al (2011) A Co-operative Performance Measurement Proposal, työjulkaisu Moisa 2011-3
28. J. Quarter et al (2007) What Counts: Social Accounting for Nonprofits and Co-operatives, Lontoo: Sigel; Bouchard, M.J. (2009) (toim) The Worth of the Social Economy: An International Perspective. Bryssel: Peter Lang
29. Promoting the Understanding of Co-operatives for a Better World (maaliskuu 2012)
30. YK:n yleiskokouksen päätöslauselma 19.12.2001, Co-operatives in social development, A/RES/56/114, joka noudattaa YK:n pääsihteerin samannimistä raporttia toukokuulta 2001
31. ILO julkaisi päivitettyt ohjeet osuustoiminnan lainsäädännöstä, Hagen Henry, toinen uudistettu painos 2005 (http://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094045/lang--en/index.htm)
32. Toimii myös perustana YK:n päätöslauselmalle 56/114 patistaen hallituksia ja muita asianomaisia elimiä hyödyntämään ja kehittämään ”osuuskuntien potentiaalia ja panostusta sosiaalisen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, etenkin köyhyyden poistamiseksi, täysimittaisen ja tuottavan työllisyyden luomiseksi ja sosiaalisen integraation edistämiseksi”.
33. Tämä on väite, jonka Ownership Commission on äskettäin esittänyt Iso-Britannian yhteydessä. Katso Ownership Commission (2012) Plurality, Stewardship & Engagement
34. Norjan valtion Euroopan komissiolle toimittama esimerkki menestyksekkäästä tapauksesta, jossa avustus osuuskunnille oli yhteneväinen Euroopan valtionapulainsäädännön kanssa, on ennakkotapaus siitä, kuinka osuuskuntien hyötyjä voidaan selittää lainsäätäjille.
35. Samanlainen kuin kilpailijaverkosto antitrustilakien säätäjille
36. ACI Americas (2009) Kehyslaki Latinalaisen Amerikan osuuskunnille (http://www.aciamerica.coop/IMG/pdf/Libro_Marco_Leyes.pdf)
37. EURICSE työjulkaisu numero 024/12 New Study on European Co-operative Law: Principles Project (<http://www.euricse.eu/en/node/1963>)
38. EURICSE työjulkaisu numero 023/12 Co-operative Identity and the Law, Antonio Fici (<http://www.euricse.eu/en/node/1962>)
39. Rahoitusta tarjoavat myös osuuskunnalliset rahoitusinstituutiot, kuten pankit.
40. Katso esimerkki NCBA (2011) National Co-operative Investment Capital Fund Information Memorandum For Pre-Fund Working Capital
41. Webb ja muut (2010) Co-operative Capital: What it is and Why our World Needs it (http://euricse.eu/sites/euricse.eu/files/db_uploads/documents/1281102442_n626.pdf)
42. Alkaen Bill Gatesin ja 30 muun yhdysvaltalaisen miljardöörin Giving Pledge -lupauksesta antaa vähintään 50 % varallisuudestaan hyväntekeväisyyteen tavallisten ihmisten reaktioon vuoden 2004 tsunamiin, maanjäristykseen ja tsunamiin Japanissa vuonna 2011 ja muihin suuriin onnettomuuksiin. Tai tyrmistyksestä johtavien sanomalehtien taloussivuilla pankkiirien käytökseen ja heidän palkitsemiseensa Move Your Money -kampanjaan, 42 ja Occupy -liikkeeseen. Vaikka 10 miljoonaa pankkitiliä on lähtenyt suurimmista yhdysvaltalaisista pankeista sitten vuoden 2010, johtuen Move Your Money-kampanjasta, yhdysvaltalaiset osuuspankit ovat vastaavasti voineet nauttia liiketoimintansa jyrkästä noususta. Nykyisin 30 %:a väestöstä kuuluu osuustoiminnallisiin pankkeihin; vuonna 2008 määrä lisääntyi 89 miljoonasta 94 miljoonaan. csmonitor.com: 'Co-operative business provide a new-old model for job growth' 02/04/2012 (<http://www.csmonitor.com/World/Making-a-difference/Change-Agent/2012/0402/Cooperative-businesses-provide-a-new-old-model-for-job-growth>)

KUVAT

Kansilehti ja sivut 1, 21: Coop Italia

Sivut 3, 14: Co-operative Group, Iso-Britannia

Sivut 5-6: Coop Ruotsi

Sivu 12: IFFCO (Indian Farmers Fertiliser Co-operative): Phulpur, Uttar Pradesh, Intia

Sivu 16: Midlands Co-operative, Iso-Britannia

Sivu 20: Eroski, Espanja

Sivut 23, 27, 33-34: Coop Hollanti

Sivu 31: Desjardins, Kanada

Sivut 9, 35: Mondragon, Espanja (@Lydie Nesvadba for CECOP-CICOPA Europe)

JULKILAUSUMA OSUUSTOIMINNAN IDENTITEETISTÄ

MÄÄRITELMÄ

Osuuskunta on itsenäinen henkilöyhteisö, johon jäsenet liittyvät vapaaehtoisesti toteuttaakseen yhteisesti omistamansa ja demokraattisesti hallitsemansa yrityksen avulla taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tarpeitaan ja tavoitteitaan.

ARVOT

Osuuskuntien perustana ovat omatoimisuuden, omavastuisuuden, demokratian, tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden arvot. Kuten perustajansa osuustoimintaliikkeen jäsenet uskovat rehellisyyden, avoimuuden, yhteiskunnallisen vastuun ja muista ihmisistä välittämisen eettisiin arvoihin.

PERIAATTEET

Osuustoiminnan periaatteet ovat suuntaviittoja arvojen toteuttamiseksi käytännössä.

1. VAPAAEHTOINEN JA AVOIN JÄSENYYS

Osuuskunnat ovat vapaaehtoisia organisaatioita, jotka ilman sukupuolista, yhteiskunnallista, rodullista, poliittista tai uskonnollista syrjintää ovat avoimia kaikille, jotka voivat käyttää osuuskunnan palveluja ja ovat valmiita noudattamaan jäsenyyden velvoitteita.

2. DEMOKRAATTINEN JÄSENHALLINTO

Osuuskunnat ovat jäsentensä hallitsemia demokraattisia organisaatioita. Päätöksentekoon aktiivisesti osallistuva jäsenistö määrää niiden toimintalinjoista. Luottamushenkilöinä toimivat miehet ja naiset ovat vastuussa toiminnastaan jäsenistölle. Perusosuuskunnissa jäsenillä on yhtäläinen äänioikeus (jäsen/ääni). Myös muun asteisissa osuuskunnissa hallinto on järjestetty demokraattisesti.

3. JÄSENTEN TALOUDELLINEN OSALLISTUMINEN

Jäsenet osallistuvat yhdenvertaisesti osuuskunnan pääoman kartuttamiseen ja hallitsevat sitä demokraattisesti. Ainakin osa pääomasta on yleensä osuuskunnan omaisuutta. Jäsenyyden edellyttämälle osuusmaksulle jäsenet saavat yleensä vain rajoitetun koron tai eivät korkoa lainkaan. Ylijäämän jäsenistö osoittaa yhteen tai useampaan seuraavista tarkoituksista: osuuskunnan kehittämiseen perustamalla mikäli mahdollista ainakin osaksi jakamattomia rahastoja, etuihin jäsenille suhteessa heidän käyttämiinsä palveluihin tai jonkin muun jäsenistön hyväksymän toiminnan tukemiseen.

4. ITSENÄISYYS JA RIIPPUMATTOMUUS

Osuuskunnat ovat itsenäisiä, jäsentensä hallitsemia, omatoimisuuteen perustuvia organisaatioita. Mahdollisten sopimusten tekeminen muiden organisaatioiden kanssa valtiovalta mukaan luettuna tai ulkopuolisen pääoman hankinta tapahtuu jäsenten demokraattista hallintoa tai osuuskunnan itsenäisyyttä vaarantamatta.

5. KOULUTUS, OPPIMINEN JA VIESTINTÄ

Osuuskunnat tarjoavat jäsenilleen, luottamushenkilöilleen, liikkeenjohdolle ja henkilöstölleen mahdollisuuden koulutukseen ja oppimiseen tehokkaan osallistumisen toteuttamiseksi osuuskunnan kehittämiseen. Osuuskunnat viestivät suurelle yleisölle sekä etenkin nuorisolle ja mielipidevaikuttajille osuustoiminnan luonteesta ja sen eduista.

6. OSUUSKUNTIEN KESKINÄINEN YHTEISTYÖ

Osuuskunnat palvelevat jäsenistöään tehokkaimmin ja vahvistavat osuustoimintaliikettä harjoittamalla keskinäistä yhteistyötä paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

7. VASTUU TOIMINTAYMPÄRISTÖSTÄ

Osuuskunnat toimivat yhteisöjensä kestäväen kehityksen hyväksi jäsenten päättämällä tavalla.

Kannanoton suomennos: Pellervo-Seura ry ja Suomen Kuluttajaosuustoiminnan Liitto ry